

BRASSÓI LAPOK

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-ÚCCA 64-66 SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

XXXIV. évtized 243. szám

SZÉKELY GÉZA dr.

Szerda, 1928 október hó 24.

Milyen lesz az új sajtótörvény?

Az igazságügyminiszter fenyegetődzik

Bukarest. (A Brassói Lapok szerkesztőségétől.) Az Universul legutóbbi számában olvassuk a következőket:

— Nemsokára elkészül az új büntetőtörvénykönyv, s akkor azok a notorikus rágalmozók, akik ma a botránylapokat szerkesztik, meg fogják tanulni, hogy mit jelent az igazi felelősség és hogyan kell írni a sajtónak, mely a közvéleményt van hivatva irányítani.

Az Universul igazgatójának, aki jelenleg az igazságügyminiszteri széket tölti be, valószínűleg furcsa fogalmak vannak a sajtósabadságról, ha a most készülő sajtótörvényről

csak a fenti fenyegető hangon tud megemlékezni. A Dreptatea, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, idézi az Universul fenti megjegyzését és a következőket írja:

— Mindenesetre különös, hogy az igazságügyminiszter lapja éppen most ír „notorikus rágalmozókról”, amikor éppen a napokban jelentette fel Lascar Anoniu Stelian Popescu igazságügyminisztert rágalmozás miatt.

Egyebekben ez is romániai specialitás. Törvény, amelynek a megalkotásánál az egyéni bosszu dolgozik.

amely bölcsen kiegyenlítő politikájával nemcsak az ország, hanem a régens tanácsa bizalmát is megszerezte s így egyformán posszibilis felfelé és lefelé.

A tábornok nyilatkozatához mi még azt fűzzük, hogy nem annyira felfelé és lefelé, mint inkább oldalt, — a liberálisok felé posszibilis a Néppárt s az „angazsálásnak” is első sorban nem a régens tanácsnál, hanem a liberálisoknál kell megtörténnie, mint ahogy a tábornok a múltban is a liberálisok által cégjegeztette kormányát.

Különben a néppárt vezérő bizottsága Averescu tábornok elnöke alatt ma délelőtt a bukaresti Riegler kávéház felett lévő párt-helyiségben ülést tart, amelyen a régens tanács előtti kihallgatás részleteit fogja ismertetni a tábornok s bizonyára, az „angazsálásról” is bizalmasabban nyilatkozik.

Az új idegenrevíziós rendelkezés pontos szövege

Bukarest. (A Brassói Lapok szerkesztőségétől.) A munkaügyi minisztérium közli azokat a módosításokat, melyek szerint az idegeneket a most folyó felülvizsgálás alkalmával elbírálják:

1929. június elsejéig meghosszabbítják az országban tartózkodó idegenek tartózkodási engedélyét, akik 1927 évben történt idegenrevízió alkalmával, vagy pedig utólag a központi bevándorló bizottság útján 1928 június elsejéig szóló tartózkodási engedélyt kaptak.

Azok az idegen alattvalók, akik a munkaügyi minisztérium engedélyével mint szezonmunkások jöttek az országba kertek megmű-

velésére, (bolgár kertészek), ezek itt maradhatnak 1928 december elsejéig.

Azok a külföldiek, akik nem esnek a fenti kategóriákba és helyzetük nem felel meg a bevándorlási törvény harmadik fejezetének, nem kapnak újabb meghosszabbítási engedélyt.

Tehát mindazok, akik nem tartózkodtak itt az 1927-es idegen revízió alkalmával, vagy pedig nem a központi bevándorlási bizottság adta ki a tartózkodási engedélyüket, 1929. június elsejéig kénytelenek lesznek elhagyni az országot.

Nagybányán, vagy Máramarosszigeten állítják fel az új görög-katholikus püspökséget

Bukarest. (A Brassói Lapok szerkesztőségétől.) A konkordátum, amelynek ratifikálása minden valószínűség szerint még a parlamenti szeszonban bekövetkezik — mint ismeretes — elrendeli, hogy a nagyváradi és szatmári római katolikus püspökségek egyesülnek egymással és ugyanakkor a konkordátum rendelkezik egy új görög-katholikus püspökség felállításáról is. A görög-katholikus egyházban már hónapok óta a legélesebb vita folyik, hogy az új püspökséget melyik városban fogják felállítani?

Egyelőre két városról van szó: Máramarossziget és Nagybánya.

A napokban kerül nyilvánosságra az a memorandum, melyet ebben az ügyben Hosszu Gyula görög katolikus püspök a kormányhoz benyújtott.

E memorandum Máramarossziget részére igényli az új püspökséget.

Hosszu püspök szerint az új püspöki épület részére a szigeti Korona vagy Centrál szálloda volna a legalkalmasabb püspöki épület.

Averescu még nem angazsálta magát, de azt hiszi, hogy mégis ő kerül kormányra

Bukarest. (A Brassói Lapok szerkesztőségétől.) Megemlékeztünk már arról, hogy Averescu tábornok péntek délelőtt kihallgatáson jelent meg a régens tanács előtt, s a közel egy óra hosszú audiencia során igyekezett meggyőzni a tanácsot arról, hogy Brătianu után kizárólag a néppárt következhet uralomra, ha fent akarják tartani a kontinuitást. A tábornok most nyilatkozott egy újságíró előtt az audiencia lefolyásáról s többek között a következőket mondta:

— A régens tanácsától ezidő szerint még

nem kaptam semiféle megbízást, semmilyen irányban, nem is angazsáltam magam s így kihallgatásom pusztán informatív jellegű volt. Mégis, a kihallgatás lefolyásából, a régens tanács tagjainak hangulatából s a reális lehetőségekből ítélve is,

teljes határozottsággal azt állítom, hogy a liberálisokat, akiknek távoztása már csak rövid idő kérdése lehet, kizárólag a néppárt válthatja fel az uralomban.

Szerényi és Derussi üdvözlő táviratai váltottak

Budapest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az optánsügy november elején kezdődő tárgyalása alkalmából a két delegáció elnöke, Szerényi és Derussi barátságos táviratokat váltottak egymással, amelyekben a kölcsönös üdvözlésen kívül hivatkoznak az eddigi munkálkodásra és azt a reményt fejezik ki, hogy a vitás ügyet sikeresen fogják megoldani.

Október 29-én választják meg az aradi polgármestert

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Több mint hat hete annak, hogy az aradi községi választásokon a magyar szavazók segítségével a liberális magyar lista fölényes győzelmet aratott. A városi tanács végleges megalakulását azonban mindeközben az akadályozta, hogy a különböző hatóságok nem jelelték még ki azokat a jogszerinti tagokat, akik részt vesznek a városi tanács ülésén. A belügyminisztérium többszöri sürgetésére most megtörtént a jogszerinti tagok kinevezése is. A kereskedelmi kamara részéről jogszerinti tag lett: Burza Corniliu, a gazdasági kamara Borneas Juliust és a munkaügyi minisztérium Niculescu Valeriu nevezte ki az aradi városi tanácsba jogszerinti tagnak. A jogszerinti tagokkal kiegészített aradi városi tanács első alakuló ülését október 29-én tartja meg és valószínűleg ezen az ülésen jelöli ki a tanács azt a három polgármester-jelöltet, akik közül a belügyminisztérium kinevezi az aradi polgármestert.

A cenzor számára nem létezik Székelyudvarhely

Déva. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Egy alkalommal már szóvá tettük a Brassói Lapokban, hogy Candrea alispán a hunyadmegeyi magyar lapokból kicenzurálta a magyarul írt helységneveket. Az alispán e cikk hatása alatt engedett elfogult sovinizmusából és több hónapon keresztül megengedte a helységnevek magyarul való megnevezését. Most, nyilván a székelyudvarhelyi gyűlés hatalmas határozatának a hatása alatt, Candrea alispán újra hadat izent Székelyudvarhelynek, s ha már a gyűlés határozatán és harmonikus lefolyásán nem tudott változtatni, a Székelyudvarhelyt újra kitérőlte a két dévai magyar lapból és az Odorhei-jel való helyettesítését követelte meg. Tekintettel arra, hogy Duca belügyminiszternek a cenzura gyakorlásáról legutóbb kiadott rendeletében meg van állapítva, hogy a cenzornak mit szabad és mit kell a lapokból törölnie, de a magyarul írt helynevek kicenzurálásáról szó sincs, amint hogy számos magyar lap teljes szabadsággal használhatja is a magyar helyneveket, Candrea alispán ur visszaélt a cenzori hatalmával.

Hol vagy Ádám?

Klasszikusok a gátaljai színházban

Gátalja. (A Brassói Lapok tudósítójától.) ...Ötvennyolc kilométernyire Temesvártól.

Gátalja.
Széles utcák.

Négy sor fa az utcán végig.

A gyalogjáró mellett négy sor fa, — olyan mint az Andrassy-ut lovagló útja.

Se nappal, se éjszaka egy teremtetett lelket nem lát az ember.

Este mozdul a falu — csak a színházért.

A színészek villanyzeblámpa mellett bandukolnak. Csak a csillagos ég, meg a holdvilág kíséri őket. Nem bántja őket senki.

A kutya se ugatnak.

Apró kis házak egymás mellett.

A kapu és az ajtó nyitva van.

Gyertya az asztalon. Meg friss fánk...

A vendéglőben reggeltől estig „próbál” Fekete Mihály szintársulata. Fekete Mihály és három színésze.

★

Amikor a színész felkel, a háziak már nincsenek otthon.

A színész csak behajtja a kaput és megy, megy a próbára.

A háziak nem féltik a párnáikat, a színész nem félti ruháját.

Az egész nap csak a kutya van az udvaron.

A gömbakácok érzékeny leveleit remegteti az őszi szellő.

Vak csönd.

— Roxanom, Roxan, — hallik a vendéglő felől Fekete Mihály érces, meleg hangja.

Próba.

Próba a Kapornyai-vendéglőben. Itt van a színház.

Egyszerű, hosszú terem.

A háttér a volt temesvári nyári színház előfüggönye. Hja, ilyen az élet! Az előfüggöny — háttér. A mult? Rozoga diszlet! Oldalt is függönyök: kék és piros selymek, égő barnák... az aradi és temesvári színház hamuja.

A sugójuk: vörös ravatal... Othello piros bársony köpenyével van letakarva. Előtte a hatalmas orchester a

zongora

Nincs itt klarinét, nincs oboa, nincs fuvala és nincs hárfá és mégis minden hangos a muzsikától és doból és zeng és viharzik... de nem a fülön keresztül, hanem bent, belül a szívből.

— Roxan — mondja csöndesen, maga elé Fekete Mihály... és döbbenetes a csönd.

Hullanak a falevelek.

Ősz van.

S a legszebb beszédű, legmelegebb szívű erdélyi magyar színész, a magyar szó igazi művésze a Kapornyai-vendéglő kecskebakokra épített színpadán kitárt karral, forró extázisban zeng... mint a romok felett is diadalmas, bizó és halhatatlan tárogató...

★

És Fekete Mihály azt mondja, hogy jól van ez így.

És Fekete Mihály azt mondja, hogy — boldog.

A becsületes, lelkes, tiszta embereknek, a falunak játszani — gyönyörű élmény.

Hozzátehetjük, hogy küldetés, misszió.

Három színésze van Feketének — mégis van primadonna, szubrett, bonvivan, komikus, buffó, jellemszínész és minden.

Hogy ezt hogy csinálja Fekete — tudja az ég... de megcsinálja. Különben ő a sugó, ő minden... ő a tenger... a hold... a park... ő a távoli part... Megcsinálja: Művész.

★

— Öt operett előadása után — beszéli Fekete Mihály színigazgató — klasszikusokra került a sor. Az Ember tragédiáját, Bánk bánt, a Velencei kalmárt, Cyranót adatom a falunak.

— Tegnap este, esett az eső, előadás előtt, hatalmas esernyő alatt pöttömnyi cseléd lány keresett főt.

— Azt izenteti a főesperes ur, — mondotta szepegeve — hogy ne tessék haragudni, de ma este nem jöhet színházba.

— Hát hol van még ez? — kérdezi tüzesen Fekete és föl villan barna szeme.

— No meg aztán — folytatja — ott a Klein Bernát. Azt mondja egyik este, tessék ide adni ötven jegyet. Tölem mindenki vesz. Eladott a Klein ötvenkét jegyet.

— Hoffmann ur, aki bérlő beállít egy próbára. Hallom direktor ur — mondotta — hogy valami virág kell estére a színpadra. — Bizony kell virág — mondottam neki. Este megvolt a virág.

— A falusi kisasszonyok önként jelentkeztek jegyet árulni.

— Istenem milyen emberek — mondom, boldog, boldog vagyok.

— A Bánság után, Brassó, Szeben után a székelőföld minden falujába elmegyek társulatommal.

— Bánk bán, Ember tragédiája, Lear, Szigligeti, Toth Ede, sorra kerülnek.

— A kenyérért és az utiköltségért lejátszom az összes új operetteket. A szívünk, a lelkünk

A földmivelésügyi minisztérium kompótgyárakká akarja átalakítani a szeszgyárakat

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bratianu Vintila már évekkal ezelőtt bejelentette, hogy lassu és fokozatos munkával, az amerikai példa után, Romániában is szeretné bevezetni a „száraz” törvényt. A teljes alkoholtilalom eléréséhez a „borhamisítás üldözéséről” szóló törvény volt az első lépés. E törvény félre nem érthető célzattal a szeszfogyasztás csökkentése érdekében készült és ma már tisztán érezhető a törvény hatása. Tavaly az első kilenc hónapban az országos szeszfogyasztás elérte a 4000 vagont és az idén, az első kilenc hónapban — csupán 800 vagont tett ki az egész országban a szeszfogyasztás. Ennek az öröndetes jelenségnek elsősorban a szesz árának emelkedése volt az oka, tavaly a szesz kilogrammja 28—30 lej volt, és az idén egy kilogramm szesz ára 180 lej, de ezenkívül a falusi lakosság teljes leszegényedése is sokban hozzájárult a szeszfogyasztás csökkentéséhez.

A földmivelésügyi minisztériumban ki akarják

a magyar klasszikusoké. Bizonyos, hogy a székelőföldön Szigligetivel és Csikyvel lesz sikerem.

— A falu nekem Egressy korát adja vissza. Elégedett vagyok.

— A sorscsapások, az intrikák, aljasságok alatt amikor tönkrementem, mindig mosolyogva jártam, nehogy azt higgyék az emberek, hogy szomorú vagyok és szenvedek. Most könnyes a szemem — és boldog vagyok. Szinte táncol bennem az örömtől a lélek. Igen... megyek faluról-falura.

...És Fekete Mihály szeméből ömlött a könny.

★

Majd újra felment a színpadra. Halkan, csöndesen folyt tovább a próba a Kapornyai-vendéglő nagytérképében. Aztán újból szárnyalóan zengve tört föl az édes magyar nék, csillogón keringve mint egy csudálatos, ékes-tollazatu büszke madár...

Jávor József

használni ezt a kedvező alkalmat és azt tervezni, hogy széleskörű propagandát indítanak meg ez irányban, hogy a gyümölcstermelők, akik idáig szeszgyártás céljaira termeltek, most más uton értékesítsék a gyümölcstermeléstiket.

A földmivelésügyi minisztériumnak 70 millió áll rendelkezésre, hogy mindazon gyümölcstermelőknek, akik kompótgyárat, szárlott gyümölcskészítő vállalatokat akarnak létesíteni, segítségükre álljon.

Egyelőre három regáti megyében állít fel a földmivelésügyi minisztérium gyümölcsszárló telepeket. És mindazon szeszgyárosoknak, akik a csökkent szeszfogyasztás miatt csak mérsékelt fizetéssel dolgozhatnak, vagy esetleg teljesen leállították üzemeiket, a minisztérium ajánlatot tesz, hogy a szeszgyárakat alakítsák át gyümölcscsúszó telepekké.

Junius huszadika örök korlát a szerbek és horvátok között

A parasztdemokrata koalíció sziszei nagygyűlésére sokezer lovas és harmincezer gyalogos polgár vonult fel

Zágráb. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A parasztdemokrata koalíció szombatn megkezdte ülését. Elhatározták, hogy a királyhoz emlékiratot küldenek, melyben felsorolják programjuk pontjait. A koalíció nagygyűlése vasárnap Sziszezen zajlott le, ahol nyolcezer lovas nyitotta meg a felvonulást, melyben a gyalogosok tízezrei következtek. A közeljövőben Horvátországban több hasonló demonstrációra van kilátás.

A nagygyűlésen Pribicevics beszédében a szkupcsinát sötét hatalmak egyesülésének nevezte.

A nép, ugymond, le fogja győzni a mostani rendszert, amelynek az élén egy jezsuita pá-

ter áll. Utána Pernár beszélt, aki azt mondta, hogy

junius huszadikára örök korlát lesz a szerbek és a horvátok között.

A második feltámadás akkor következik be, mikor a horvát nép visszaszerzi szabadságát, A beszédet

Eljen a szabad Horvátország!

kiáltással fejezte be. A gyűlés résztvevői, mintegy harmincezeren, teljes nyugalomban oszlottak szét lelkesen éltetve a vezéreket és Horvátországot.

Elkészült az új kataszteri törvény, mely egész Romániában bevezeti a telekkönyvi rendszert

Az új kataszteri törvény, amely rövidesen a minisztertanács elé kerül, információk szerint a következő nagyon érdekes részleteket tartalmazza:

1. Minden községben az előzetes munkálatok elvégzésére helyi bizottságokat neveznek ki és ezek feladata lesz, hogy igazságot a birtokok jogos tulajdonosait, valamint megállapítsák a birtokok nagyságát, minőségét, parcelláltságot és területenként. Ugyancsak ez a bizottság összeállít egy jelentést a kataszteri hivatal segítségével, amelyből megállapítható a birtokok művelési és feljavítási módja. Egy példányban az igazságügyminisztérium kapja meg ezt a jelentést és a pénzügyminisztérium a tervek alapján fogja kiróni a birtokokra az adót. A jelentés egy másik példányát az igazságügyminisztérium kapja meg, ahol ezek alapján a telekkönyveket fogják elkészíteni.

2. A telekkönyvek elkészítéséhez természetesen szükség van egy kisebb törvényre, azonban abban az esetben, ha minden birtokról szóló jelentés az igazságügyminisztérium tulajdo-

nában lesz, akkor ez a törvény nem várhat sokáig magára.

3. Az előzetes munkálatok alapján a kataszteri hivatal vezérigazgatósága megkezdte a felmérések technikai munkálatainak lebonyolítását. Ekkor fogják véglegesen megállapítani a birtokok fekvését és a tulajdonosok személyét. Minden birtokos kap egy „birtok-okmányt”, amelyben fel lesz tüntetve a birtok fekvése, nagysága és azon adatok, amelyek alapján a birtok tulajdonában van.

4. Miután a birtokviszonyokban állandó változás történik, az előzetes munkálatok megtörténte után minden megyében egy nyilvántartó hivatalt szerveznek és ez a hivatal minden birtokváltozást azonnal jelenteni fog a kataszteri központba. Ez a nyilvántartó hivatal már 1929. január elsején megkezdte munkáját, első sorban is nyilvántartásba veszik a birtok-reform után kiosztott földeket, mivel ezek tulajdonjoga már kétségtelenül biztosított van és a munkálatokat követik a többi birtokok nyilvántartásának elkészítése is.

Drámai éjszaka, amely Gogából majdnem diktátort csinált

Hogyan bukott meg az Averescu-kormány?

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Cuvântul legutóbbi számában szenzációs érdekes leplezést közöl arról, hogyan sikerült a liberálisoknak tavaly nyáron közvetlenül a király halála előtt kicsavarni Averescu és Goga kezéből a kormányt. Olvasóink még jól emlékszenek arra, amikor szinte egyik napról a másikra megbukott az Averescu kormány és Stirbey herceg vette át a hatalmat. Az Averescu kormány megbuktatásának drámai körülményeiről akkoriban bőven írtak a lapok, azonban a Cuvântul, most, egy magánlevél alapján egészen új és még eddig nem ismert részleteket közöl a villámcsapásszerű kormánybuktatásról.

Egy nappal az Averescu kormány megbuktatása előtt Hiottu, a királyi ház minisztere tanácskozást folytatott az összes vezető politikussal, hogy mily módon lehetne eleget tenni a király kívánságának és összehozni egy nemzeti kormányt. Mindenki ismerte, hogy a király görcsösen ragaszkodik a nemzeti kormány tervéhez, csupán az Averescu kormány nem akart erről a tervről hallani semmit sem. Goga teljesen tisztában volt Hiottu minden lépésével és szinte félóránként küldte újabb és újabb rendeleteit a belügyminisztériumba, ahol leghívebb emberei állandó késztültségen voltak. Averescu este felkelte Gogát és teljesen szabad kezét adott neki, aztán hazament és lefeküdt.

Csendőrök veszik körül a király kastélyát.

Goga magához hívatta Muzicescu államtitkárát és Stanescu rendőrségi igazgatót és félórai tárgyalás után öt teherautón több száz csendőrt küldött ki Scrobisteanba, ahol a haldokló király utolsó napjait töltötte.

A csendőrök azt a parancsot kapták, hogy zárják körül a király kastélyát és ne engedjenek se be se ki egyetlen liberális politikust sem.

A soros ügyész azonban csodálkozva látta, hogy a csendőrszállítmány már elkésve érkezett, mert a királyi kastély már ekkor tele volt liberális politikusokkal. Az ügyész egy száguldó autón visszarahant Bukarestbe s bejelentette, hogy Scrobisteanal az Averescu kormányt már nem lehet megmenteni...

A bukaresti újságnegyed megszállása.

Goga időközben, bizva a sikerben lefeküdt, de amikor az ügyész felkeltette a vészszirrel, újabb lépésre szánta el magát. Azonnal kiadja a rendeletet, hogy mindazon lapokat, melyek a nemzeti kormányról, vagy az Averescu kormány közeli bukásáról írnak, azonnal és kimélet nélkül el kell kobozni. Az ügyész ijedten jelentette ki Gogának, hogy a lépésért nem vállalhatja a felelősséget. Goga egy névjegyet adott át az ügyésznek, melyre ráírta, hogy vállal minden felelősséget a lapelkobzásokért.

Egy félóra múlva a Sarindar-utca környéke egy megszállott városhoz hasonlított, hatalmas katonaszázadok vonultak fel a bukaresti lapok elé. Pontosan éjjel 12 óra volt. Az Universul épülete előtt az ügyész Stelian Popescuval, az Universul igazgatójával találkozott. Stelian Popescu ingerülten tiltakozott a kiemelt példányok elkobzása ellen.

— Tudomásom van arról — mondotta Stelian Popescu, — hogy holnap új kormány alakul, velem személyesen közölték a király kívánságát, mely szerint holnap megalakul a nemzeti kormány.

— Parancsom van a lapok elkobzására, mondta az ügyész.

— Ki adta önnek ezt a törvénytelen parancsot? Az ügyész szó nélkül felmutatta Goga belügyminiszter névjegyet.

ASTRA APOLLÓ MOZGÓ

Ma hétfőn fut utoljára az őszi szezon legszebb és legjobb filmje

Ma táncol Marietta

ez a film, amely szebb, mint a „Dunakeringő”, jobb, mint a „Táncoló Bécs”, feledhetetlen lesz hosszú időre mindazoknak, akik látták.

Keddtől szombatig Bánky Vilma és Ronald Colman nagy filmje

„A Sivatag árvája”

lesz vetítve.

Husz perc múlva a prefektúra udvarán hatalmas máglya lobogott, ott égett hamuvá az Universul sok ezer példánya. Éppenugy, mint a többi bukaresti lapok reggeli kiadása.

Amikor a prefektus influenzát kap.

Goga most már áttette a prefekturára a főhadiszállását. A telefon állandóan szól, Goga személyesen telefonál a különböző laktanyákba, azonban mintha csak valami varázslat történt volna, egyetlen magasabb rangú tiszt sem jelentkezett a telefonkészüléknél. Nicoleanu prefektus ugyan odahaza tartózkodott, azonban — oly súlyos influenzáról panaszkodott, hogy képtelen lett volna elmenni hazulról. Végre sikerült előkeríteni egy vezérkari tisztet, akit az averescánus vezetők felszólítottak, hogy azonnal szervezzen egy nagyobb katonai osztagot és induljon el a liberális politikusok lakásai felé...

A titokzatos éjszakai hírnök.

Már jóval elmúlt éjjel két óra, amikor a királyi kastélyban Hiottu miniszternél egy, a fáradtságtól teljesen kimerült vezérkari tiszt jelentkezett.

Bizonytalan időre bezárták a budapesti műegyetemet

Budapest polgármestere is a legelősebben elítéli a diákszavargásokat

Budapest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az éjszaka folyamán a diákok és munkások közt újra kisebb-nagyobb csetepaték fordultak elő. A rendőrség mindenütt ott volt s ahol csak nagyobb tömeg összecsozdult, ott a lovasrendőrök benyomultak és szétoszlatták a csoportokat. Néhány renitenskedőt előállítottak, de kihallgatásuk után szabadonbocsátották. Az eljárást azonban megindították ellenük.

A főváros közgyűlésén a baloldali városatyák viharosan támadták a polgármestert a tüntetések miatt. Sipőcz Jenő polgármester, a támadásokra válaszolva, kijelentette, hogy fel-

— Öfelségével akarok beszélni, mondta a tiszt. — Ebben az órában? kérdezte csodálkozva Hiottu miniszter.

— Igen, most ebben a pillanatban. A miniszter szó nélkül int a tisztnek, hogy kövesse.

— Oda nézzen... szólt Hiottu... ott a király. A fák között ott volt az a sátor, melyben a király az orvosai tanácsára utolsó napjait töltötte. Egész éjszaka nem aludt a rettenetes szenvedésektől és két lakáj karjára támaszkodva éppen elhagyta a sátort és kiült a terrasra, hogy még egyszer és talán utoljára gyönyörködhessen a júniusi éjszaka csendjében.

— Akarja, hogy odavezessem? kérdezte megint a miniszter.

A tiszt megdöbbenve nézte a fájdalmas jelenetet és halkán vissza akart húzódni.

— Miniszter ur — kérdezte a tiszt — öfelségének tényleg az volt a kívánsága, hogy nemzeti kormány vegye át a hatalmat az Averescu kormánytól?

— Miért kérdezi?

— Mert olyan helyzetben vagyok, hogy...

Hiottu ugylátszik már mindent sejtett és közbe szólt:

— Tegyen úgy, ahogy gondolja, de főleg, ahogy a szíve diktálja.

A vezérkari tiszt mereven szalutált és gyors léptekkel megindult a park kijárat felé.

Ebben a percben vesztette el Goga a játszmát.

És másnap már a király aláírhatta a Stirbey kormány kinevezéséről szóló királyi kéziratot.

kérte a főkapitányt, intézkedjék preventív módon a rend fenntartása és a polgárság nyugalmanak a biztosítása végett

Ő a maga részéről is a legelősebben elítéli a tüntetéseket.

A közgyűlés a baloldaliak kivételével tudomásul vette a polgármester kijelentéseit.

A műegyetem rektora a műegyetemet a közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében bizonytalan időre bezárta, úgy, hogy egyelőre sem előadások, sem vizsgák nincsenek.

Tigris, amelynek nem adtak tartózkodási engedélyt

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Renée Tenner asszony, egy gazdag amerikai bankár felesége, aki rajong az egzotikus állatokért, nemrégiben fiatal tigrist kapott ajándékba. Bertholet, a neves afrikai utazó hozta neki az állatot. Tenner asszony aranyozott rácsu szép ketrecet vásárolt a tigris részére és kedvencével együtt bevonult a villába, amelyet férje vásárolt Isle-Adam községben, Páris mellett.

Isle-Adam lakosai nem valami lelkesen fogadták az ifjú tigrist, s már néhány napra az érkezés után a község legbefolyásosabb polgárai összedugták a fejüket és küldöttséget menesztettek a polgármesterhez, akitől kérték, hogy

a község békessége érdekében távolítsa el a tigrist.

A polgárok fogadkoztak, hogy egy pillanattig sem hajlandók a tigris szomszédságában élni. A polgármester sokáig tépelődött, hogy milyen paragrafus alapján utasíthatja ki a tigrist a községből, végül is talált rá jogcímre és fel is szólította Tenner asszonyt, hogy legkésőbb a hónap végéig gondoskodjék „a nem kívánatos elem” elköltöztetéséről.

A szép szőke asszony, aki közben már jobban megkedvelte a tigrist, kétségbe volt esve. Elhatározta, hogy semmi körülmények között sem tesz eleget a polgármester felszólításának és nem válik meg az állattól. A polgármester azzal okolta meg felszólítását, hogy a tigris éjszakai üvöltözésével nem hagyja aludni a község lakosait, továbbá, hogy a villa egész környékét megfertőzi büzével, végül meg, hogy óvatlan pillanatban kiszabadulhat a ketrecből s bár még fiatal állat, legjobb esetben is pánikot okozna. Az amerikai bankár felesége beutazott Párisba s

felkereste Mesmint, az egyik leghíresebb ügyvédet és reábizta a tigris védelmét.

Az érdekes ügyben most tartotta meg a tárgyalást Delpiere bíró. Legelőször az került

szóba, hogy a tigris zavarja-e „üvöltözésével” a község éjszakai nyugalma.

— A tigris sohasem üvölt, — vélekedett Tenner asszony, — a tigris nyávog, mint a macska és senkit sem zavar. Különben is az én tigrisem olyan jó nevelésben részesült, hogy már korán este a tyukokkal együtt nyugovóra tér.

— S mi van a büzzel? — kérdezte a bíró. A fiatal asszony indulatosan ugrott fel helyéről.

— Hitvány rágalom — kiáltotta. — Naponként két liter kölni vizet használok el a tigrisem ápolására. Olyan illata van, mint egy uri dámának. Az idézést kézbesítő törvényszéki szolga, amikor nálam járt, személyesen meggyőződött erről.

— A bíróság, — mosolygott Delpiere — nem „támaszkodhatik” a törvényszéki szolga orrára, aki talán náthás volt azon a napon. De különben is itt van még az a vád, hogy a ketrec nem elég erős.

Tenner asszony erre is meg tudott felelni:

— Az én tigrisem

két héten keresztül ott feküdt a legnagyobb párisi prémkereskedés kirakatában, amelynek én reklám céljából odaköltözöttem.

Ha ott a kirakati üveg mögött biztos fogásban volt, akkor igazán nem lehet aggódni a villám udvarán felállított ketrec miatt.

Mesmin ügyvéd már jogi érvekkel hadakozott, kifejtette, hogy a polgármesternek nincs joga a tigris kiutasításához. Hiába volt azonban minden, mert a bíró más állásponton helyezkedett. Szerinte a polgármester jogosan járt el. A törvény ugyan nem rendelkezik a tigrisekről, de igenis szól többek között a büzt terjesztő állatokról. A tigrist tehát — mondja az ítélet — el kell vinni Isle-Adam községből.

— Hallatlan! — méltatlankodott az amerikai hölgy. — Hogy lehet az én tigrisemet disznóval összehasonlítani!

Tenner asszony el is ajult, annyira felháborodott az ítéleten.

MÜSORON KIVÜL

A HALOTTAK

Irta: Márai Sándor

Vacsora előtt a félhomályos szobában ülték és halottaikról beszéltek.

Abból az alkalomból beszéltek halottaikról, hogy rizsás hus lesz vacsorára s Frici szerette a rizsás húst. Frici arcképe a harmadik szobában lógott azzal a magabizalommal, a hogy csak fiatal halottak tudnak arcképeken mosolyogni, mint akik biztosak a dolguk felől, hogy az utókor nem feledheti el őket. Idősebb halottak fotográfiáiból hiányzik ez az önbizalom. Szerényen lógnak a falakon, mert tudják, hogy csak penzióban vannak itt, alapjában kegydíjat kapnak az előktől. Tudják, hogy még egy-két generáció s minden érzelmi tartalmat kiszív fakó vonásaikból az idő, ócska képek lesznek csak, ahhoz nem elég öregek és mutatósak, hogy az ösök helyén lógiának s ahhoz nem elég érdekességek, hogy a dedunoka helyet keressen nekik a falon.

Frici még úgy lógott, mint aki bele akar szólni a család ügyeinek menetébe, új szellemet akar hozni az üzletbe, majd ő megmutatja. Gábor bácsi már csak lógott, szinte pinázott a falon, csendesen, öregek alamuszi békülékenységével élvezte kegydíját az élők emlékeztetésében. Örült, hogy él... Gizella néni, legyünk őszinték, egy kissé már halott volt, pedig még nincsen nyolc esztendeje, hogy meghalt. Mintha a szobában se lett volna. Pedig fia, a vegyész-mérnök, Gizella néni egyenes folytatása vérben, husban, csontokban, sejtekben, idegekben, sőt egy makacs kis szemölcsben is, amit Lipót, a fiu, pontosan lenn hordott a bal szája alatt az állon, ahol Gizella néni, ott ült az ablak előtt a hintaszékben s a mód, ahogy elhúzott torokhangon azt mondta: „Nekem az a véleményem, hogy nem elég lemosni a falakat, okvetlenül szükség van cýánra is”, egészen Gizella néni módja volt, ő is mondhatta volna. Mikor halt meg Gizella néni? Még két-három év előtt előfordult, befőzésnél, nagy-takarításnál, hogy idézték nevét és házi tanácsait, betegségeknek felhasználták bölcs receptjeit s az elefántcsontkéz, ez a miniatűr-kéz egy hosszú ébenpálca hegyében, amit Gizella néni Karlsbadban vásárolt s amivel előrehaladottabb éveiben a hátát szokta vagarni, ott feküdt Lipót íróasztalán a kegyeletes tárgyak között. Mégis, körülbelül két éve, Gizella néni már olyan halott volt, mint soha azelőtt. Egy szép napon, talán hat évvel halála után, az egész világ számára meghalt. Vannak ilyen halottak, akiket még vidéki spiritiszták sem idéznek.

Most sem beszéltek róla, most, amikor vacsora előtt a halottaikról kezdtek beszélni. Még látták a félhomályban ebben az órában egymás arcát, de csak úgy, ahogy beszédközlésben halottaik arcát látták. Össze-vissza beszéltek, csendesen, ahogy már halottakról beszélni lehet, a kiknek lényét, cselekedeteik emlékét rendszerbe foglalni nem lehet többé. Voltak haragosaik a halottak között, akik változatlanul haragudtak rájuk, mint szegény Jenő, Isten nyugosztalja. Jenő egész életében tartotta a haragot s nem járt közük, s most valahogy úgy érezték, hogy Jenő sértődötten sétál valahol az Elysiumban s rosszakat mond rájuk az angyaloknak. S beszéltek hűséges halottaikról, nagyapáról, aki kedves és huncut szürke szemével ma is árt egy kissé még a családi vagyonnak, mert nem lehetetlen, hogy végtelen jószágában valahol titkon váltókat ír alá könnyelmű szeráfoknak. S ahogy a kis Muki befutott a szobába, az csodálatos volt, hogy mennyire az apja mozdulataival adott elő valamit, pedig az, szegény, igazán úgy halt meg a Doberdón, hogy könnyen ő lehet az Ismeretlen Katona.

S mert éhesek voltak s ennek következtében idegeik frissebben működtek, tapogatózva nézni kezdték egymást felületes és homályos érdeklődéssel, mindazt, ami valószínűen közös volt bennük, arcukban és mozdulataikban, az elköltözött tulajdonságaival. S mert neveket idézték, egy kissé mind úgy ülték ott, mint a vasárnapi médiumok ülnek kispolgári szalonokban s az emlékezés asztrál-lényei ömlöttek mozdulataikon át. Az ebédet már régen megemésztették s most, vacsora előtt, légiesen ülték emlékeik között. Csendesen beszéltek, s egy pillanatra mind úgy érezték, hogy a halottaik beszélnek ezekben a szobákban tovább, a halottaik tesznek és vesznek ezekben a szobákban s Frici talán csakugyan betársulhatna az üzletbe s Jenővel ki kellene békülnie s mikor besötétedett, mind elhallgattak s abban a két percben, amíg valakinek eszébe jutott felgyújtani a lámpát, életükben először érezték bizonytalannak azt, amiben mindig hittek, címü-

„Soha többé, még egymillió dollárért sem!”

A Zeppelin amerikai utasa az utazásról

New York. (A Brassói Lapok tudósítójától.) — Egemillió dollárért sem tenném meg még egyszer ezt az utat — ezeket mondta a Zeppelin egyik utasa Lakehurstba való megérkezése után.

Az illető ur neve Md. Frederick Gilfillan, amerikai állampolgár, aki állandóan Svájcban, Luzernben él. Nyomban a kiszállás után beszámolt impresszióiról.

Gilfillan sápadtan, megviselt arccal szállt ki a léghajóból. Nyomban vizet kért.

— Utazásunk első napján kifogyott az ásványvizünk, — mondotta. — Másnap felszállítottak, hogy takarékoskodjunk az ivóvízzel.

Harmadik nap már egyáltalában nem volt ivóvíz.

és a technikai célokra félretett vízből kellett inni. Ez a víz gummitartályokban állott és rettenetes gumiszaga volt.

— Hétfőn délből már ez a víz is elfogyott. Már

két hajótörést szenvedtem végig, de sohasem döbbsentem meg úgy, mint a mikor a Zeppelin stabilizátorát a Bermuda-szigetek közelében hirtelen szél-roham leszakította és elsodorta.

Miniatűr orkán volt ez. Eppen a reggelenél ültünk, amikor a viharba kerültünk. A lég-hajó orra veszedelmesen lehajlott és már egészen közel volt a vízhez. A kormányosunk ekkor olyan erősen felrántotta a hajó orrát, hogy az utasok, a székek, az asztalok és a tányérok egymásnak zuhantak és végig gurultak a padlón.

— Ettől kezdve egészen addig a pillanatig, amíg az amerikai partot megpillantottuk.

igen aggodalmas órákat éltünk át.

A Zeppelin sérülése miatt csökkenteni kellett a sebességet. A legénység bátran és odaadóan dolgozott a Zeppelin kijavításán.

— A léghajó megsérült, álmátlanok voltunk és az állandó hirtelen lesülvések miatt nagyon erősen nyugtalanok voltunk: úgy, hogy az utazásnak ez a része igazán nem volt kellemesnek mondható.

— Viszont az ut első szakasza, amikor Németország, Franciaország és a Földközi tenger fölött repültünk el, gyönyörű volt. Az idő ideálisan meleg volt és minden remekül ment. Mikor Barcelona fölött repültünk, a lakosság lelkes ünnepségekben részesített.

Ezután arról beszéltek, hogy

alkalmas-e a Zeppelin nagytávolságú utazásokra?

— Azt hiszem, hogy a Zeppelinhoz hasonló hatalmas és a levegőnél könnyebb készülékek egyelőre még nem praktikus módszerei a hosszutávú közlekedésnek. Az ilyen léghajó kizáróan rövid utakra használható. A léghajó kabinjai szükségképpen igen szűkek. Szinte lehetetlen friss élelmiszert magunkkal vinni, amelyeket aztán meg lehetne főzni. Mi csupán konzerveket vittünk, amelyeket aztán elektromos kályhán felmelegítettünk. Ehhez járult még az is, hogy teljesen kifogytunk a borból.

Ne feledje,

hogy az Aspirin-tabletta csak a Bayer-féle eredeti csomagolásban kapható (6 vagy 20 tabletta). — Saját érdekében utasítson vissza minden helyettesítő szert.

ket és rangjukat, személyhez kötött tulajdonságait, lényük reális existenciáját, azt, hogy csakugyan ők élnek itt s nem valami átmeneti helyettük nagypapa és a kis Muki között. — Ebben a két percben úgy érezték, mintha egy láthatatlan kéz leemelné róluk az élet személyhez kötött felelősségét, mert az ember nem lehet teljesen felelős azért, amit még nagypapa kezdett el s a kis Muki sem fog teljesen befejezni.

A villanyfényben pislogtak, elhallgattak és nem néztek egymásra. Aztán átmentek az ebédlőbe és megették a rizsás húst. Szótlanul ettek s közelebb húzták a székeket egymáshoz s a cseléd betette a fatáblákat az ablakon, mintha vihar készülne valahol, ami egy lélegzettel elfuihatia az egész árnyékot, ami ők s a minék kézzelfoghatóságában hus és desszert között már megint erősen és meggyőződéssel hinni kezdtek.

Ezzel szemben Mr. Gilfillan

áradozva dicsérte a léghajó vezetőit és személyzetét.

— Dr. Eckener és tisztjei kitűnő emberek. Mindent megtettek, hogy kellemessé tegyék számunkra az utazást és végtelenül kedvesek voltak az utasokhoz. Amit az egész utról mondtam, az semiesetre sem akar Eckener és személyzetének kritikája lenni.

— Mikor Friedrichshafenből elindultunk, — folytatta visszaemlékezéseit Mr. Gilfillan — igen jó hangulatban voltunk. Az első nap kártyáztunk, beszélgettünk, majd levelezőlapokat írtunk. A postaszakokat azután különböző helyeken ledobtuk a szárazföldre. Bekell vallanom, hogy

határozottan megijedtünk valamenynyien, mikor a Zeppelin rohamosan sülyedni kezdett lefelé.

— Rendkívül boldog voltam, amikor szülőháza partját megláttam. A jövőben azonban kizárólag óceánjáró hajókon szándékozom utazni. Résztvettem a világ eddigi leg-hosszabb repülőútján. Eppen az a baj, az utasok szempontjából, hogy ilyen hosszú ez az út. A léghajó ma még igen kényelmetlen intézmény, úgyhogy az utasok tömege számára nem jelenthet valami nagy attrakciót... Eről jut eszembe, már öt napja nem fürödtem.

Visszahívják

a párisi orosz nagykövetet

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A szovjetkormány Dovgalovszkyt, Oroszország párisi nagykövetét ad audiendum verbum Moszkvába rendelte. Azt hiszik, hogy a követ már nem is tér vissza Párisba.

November 4-én Bukarestben

gyűlést tartanak az 57 milliárdos örökség igénylői

Bukarest. (A Brassói Lapok szerkesztőségétől.) Már megírtuk, hogy a Brassó melletti Türkös községből ez előtt hatvan évvel kivándorolt egy Cirstocea Joan nevű ember, aki után egy 57 milliárdos örökséget örökölt az amerikai hatóságok. Az ezek folyama alatt rengeteg sokan jelentkeztek az örökségért, azonban senkinek sem sikerült döntő módon bebizonyítani, hogy rokonságban van az elhunyt milliárdossal. Cirstocea György bukaresti lakos, aki állítólag olyan okmányokra rendelkezik, melyek alapján igényt formálhat a hatalmas örökségre, november negyedikén kongresszusra hívja össze mindazokat, akik jogot formálnak az óriási vagyonhoz.

Patkány-, egérintő „RATINOL”

Ez a hatékony és gyorsan ható, minden emberre ártalmatlan, nagy ártan állandóan friss minőségben utánvéttel szállított.

Ratinol Laboratórium Vezérképviselője: Arad, Str. Gr. gorie Alexandrescu 47. Baktérium tenyésztés.

JÓ étvágy

Jobb egészség

elérésére

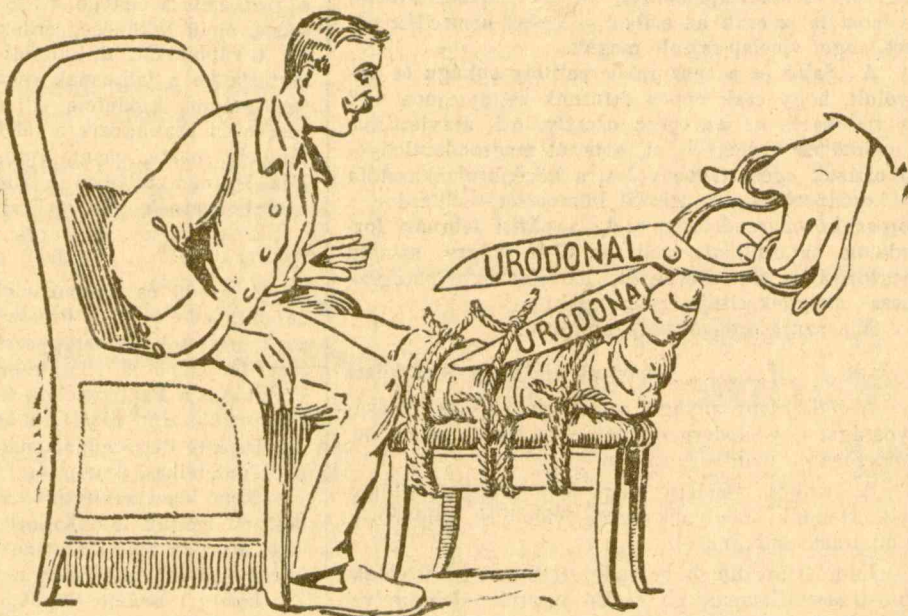
Legjobb hatású az
Előpataki víz

URODONAL

LEGYŐZI A KÖSZVÉNYT

Reumát
Vesekövet
Ischiás!
Érelmeszesedés
Kóros elhízást

15 magas
kítüntetés!

CHATELAIN TELEPEK
a párisi kórházak szállító!
2 Rue de Valenciennes.

Kapható:

csak gyógyszerárak és drogériákban.

Az URODONAL megtisztítja a vesét, kimossa a májat és ízületeket. — Hajlékonyná teszi az ereket s elejét veszi a kóros elhízásnak.

Tudományos értékezések;
Orvostudományi Akadémia
(1908. nov. 10.) Paris
Tudományos Akadémia
(1908. dec. 14.) Paris

A köszvényes fájdalom nagy krízisei idején szedett URODONAL-nak nincs meg az az erős hatása, mint a salicilatumoknak, nem tartalmaz semmit sem a colchicum és colchidine veszélyes alkatrészeiből. A fájdalom gyorsan csökkennek és igen gyakran maga a krízis is megrovidul!

Dr. F. MOREL

ny. I. osztályú órnagy-orvos, a tengerészeti és gyarmati kórházak volt orvosa.

Románul tanuló,

vagy tanulni szándékozó csak a Dr. Dávid György-féle román nyelvtant, valamint a hozzávaló nagy szótárt fogadják el, mert ezek segítségével lehet a legjobban, legkönnyebben és a leggyorsabban megtanulni románul. Kaphatók minden könyvkereskedésben. Kiadta a Brassói Lapok Könyvosztálya

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. Dávid György-féle nagy kézi szótár.

Részenként több mint 24000 címszót tartalmaz. Román-Magyar rész 80.—; II. Magyar-Román rész 80.—; a két rész együtt kötve egész vászon kötésben 180.— lej; diszes félbőr kötésben 240.— lej. — Kapható minden könyvkereskedésben. — Kiadta a

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA.

Pirandello a színház után a mozit akarja forradalmosítani

Róma. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az olasz színházi mágus, a színpad világhírű forradalmára, Pirandello, miután meglegezte a színházi direktor szerepkörét és társulatát feloszlatta, — külföldre készül, hogy ami új, lázadó és forradalmi gondolat lelkében tüzel, azt a mozi reformálásának szolgálatába állítsa. Már csak napok, sőt talán órák kérdése, hogy mikor utazik el. Előbb Németországba, aztán Amerikába. És ő maga is fellép majd, mint mozisínész, saját darabjaiban.

Sant'Agnes-beli vörös villájában, a kerti vasrác mögött, még virítanak a rózsák. Az enyhe őszi napfény beárad dolgozószobájába nyitott ablakain. Egyszerű, disztelen nagy szoba: a falak mentén könyvek, az íróasztalon írógép. Hordozható írógép. Pirandello ezen a kis fekete masinán írja műremekeit. Ezen készül el az a két nagy filmscenárium is, amellyel külföldre utazik. De amiben először, mint mozisínész fellép, az a ma már világhírű „Hat szerep keres egy szerzőt” lesz.

— Most készül először film a darabjaiból? — kérdezzük a nagy író, aki az utóbbi években egészen megöszült és kis hegyes szakállal már hófehér.

— Oh nem! — feleli élénken. — „Il fu Mattia Pascal” című regényéből Mosjoukine csinált már filmet és Marcel Lebrier „Enrivo IV” című szindarabomat filmesítette meg, a melynek főszereplője Conrad Veidt volt. De, hogy őszinte legyek, egyik sem elégitett ki engem. Én mást akarok a filmtől...

— És ezért megy most ki külföldre, hogy személyesen ellenőrizze műveinek megfilmesítését?

— Igen. És eddig négy szerződést írtam már alá. Az egyik az „Új gyarmat” című darabom filmre vitelére vonatkozik, a másik a „Hat szerep keres egy szerzőt”, a harmadik egy novellából készült film lesz, a címe „Bőrgergő”, a negyedik pedig a „Nel segno”, című elbeszélésem megfilmesítése. Hogy melyiktől várom a legnagyobb hatást? Remélem, hogy a „Hat szerep...” lesz a legeredetibb, a legkevésbé lapos, a legkevésbé mindennapi. Murnauval dolgoztam ki a filmscenáriumot, aki nemcsak megértette, de egészen újszerű megvilágításban tudja is megcsinálni a filmet. Annnyira ragaszkodom hozzá, hogy ha a német filmgyárnál nem tudom elérni, hogy vele csinálják meg a filmet, kimegyek Amerikába és ott bizonyos vagyok benne, hogy a mi felfogásunk fog győzni. És ha Murnau veszi kezébe a dolgot, abban is bizonyos vagyok, hogy a film olyan eredeti lesz, aminőt még nem csináltak.

— Amint tudja, magam is játszom a da-

rabban: én leszek a szerző. Aki a valóságban vagyok. Ez azonban erősen ki fog domborodni a filmben. Ha még emlékszik a darabra, — engem mint szerzőt valósággal üldöz egy téma, de sehogy sem tudom színrevinni. Elhessegetem magamtól a dráma szereplőit, de azok, mint lidércek, szinte rámneheznek. Ezt mind látni is lehet a filmben. Látni lehet, hogy mint találkozom egy lánnyal, mint születik meg a találkozásból a téma, a témából a dráma és a leány mellett megjelenik halványan, légiesen, kezdetben szinte alig láthatóan az a szerep, a mely élni akar a színpadon is... A leány elmondja élettörténetét és közben a másik alak, amely kezdetben halvány volt, egyre erősebben lesz látható, körülötte a dráma többi szereplőivel, amint azok is megszületnek fantáziámban és feltörnek a színpadra, életet követelve, de anélkül, hogy a maguk egyéniségéről lemondanának a színpad kedvéért. Mindez, ami eddig a színpadon szó volt, itt cselekmény lesz, átalakul szimultán akcióvá, egyszerre több síkban és több alakban folyik a cselekmény és a kezdetben halvány alakok egyre életerősebbek lesznek, végül már el is nyomják annak a leánynak alakját, aki a témakört benem megindította és minden ellenkezés ellenére végigélik a maguk nagy drámáját... Ez a filmben, bizonyos vagyok benne, sokkal hatásosabban történhet meg, mint a színpadon.

— Igaz, eddig a mozi a közönség minden napos kíváncsiságának akart megfelelni és a részletekben élte ki magát, ott volt pazar és eredeti, de egyebekben naiv és sokszor szegényes fantáziája volt. Pedig a mozi, külön, önálló művészet, amelynek külön jogai és követeleményei vannak. De eddig, amint más szavakkal mondtam már: a film vagy színház, vagy regény volt, de sohasem az, aminek kellett volna lennie: film! De én éppen ezen a téren óhajtom forradalmasítani a mozit. Amint a színpadon is forradalmat jelentettem, a moziban is ezeket a forradalmi álmaimat akarom megvalósítani. Ki fogom küszöbölni belőle a szót, mert más kifejezési módokat találtam erre, amelyekkel meg tudom eleveníteni az öntudatlant, helyesebben a tudat alatti gondolatot, mindazt, amit a szó és az elbeszélés sohasem tud megtenni. Vagy talán el lehet mondani hünen és kifejezően egy álmot? Nos, én ezt akarom megtenni és ezzel új műfajt teremteni, amely nem lesz sem regény, sem szindarab. A regény és a színmű tovább élheti saját életét, a mozi egyikbe sem fog többé belékontárkodni, hanem újat fog adni, amit a mai ember ettől az új művészettől követel és ami megvalósítja azt a kifejezhetetlen valmit, amit mindnyájan óhajtunk és keresünk...

Persze, egyéb részleteket a forradalmi utasításokból egyelőre nem árult el Pirandello. Ezek ma még az ő kizárólagos hadi titkai. De a „Hat szerep keres egy szerzőt” világhírű írója, aki rövidesen önmaga színész is lesz, erősen bizik benne, hogy a legközelebbi jövőben ezekkel a hadi titkokkal győzni fog a film birodalmában, amelyet új kifejezési formával ajándékoz meg.

(Cap.)

Apponyi beszámolót mondott Jászberényben

A szabadságjogok helyreállítását és a legitimizmus fenntartását hangoztatta

Budapest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Apponyi vasárnap délután választókerületében beszámoló beszédet mondott. Az ország helyzetéről így nyilatkozott: A trianoni Magyarország helyzete nem lehet jó. Nem tekintve az elvesztett területeken érzett fájdalmat, az ország gazdaságilag is meg van nyomorítva. A trianoni csapásán kívül forradalmak, rémuralom, ellenforradalom ásta alá a nemzet erkölcsi erejét. Sokáig tartott, amíg az akciók és reakciók vad hullámzásából kibontakozott az, amit államrendnek lehet nevezni. — Ezen az alapon kellett megszilárdítani azt a Magyarországot, amelynek további züllése a jövő minden reményét örökre eltemette volna. Aki tárgyilagosan ítél, nem tagadhatja, hogy a Bethlen-kormány ezt a feladatot, bár súlyos áldozatokkal, megoldotta. Ez a jogcime nyolcéves fennállásának. Nemcsak a nemzet, hanem a külföld is honorálta ezt, s nemcsak politikusok, hanem, ami fontosabb, a pénzügy is. Amde vizsgálnom kell a feltételeket is. A kiméletlen adóbehajtás, a súlyos adóterhek megpróbáltatásai a polgárság áldozatkészségét. A háborús idők kivételes hatalmát vette igénybe olyan reformokra, mint legutóbb a közgazdasági minisztérium létesítése, amelyet rendes törvényhozás útján is rövidesen keresztülvihetnek volna. Ez olyan alkotmányfelfogásra vall, amely ellen tiltakozni kell. Mikor a szabadságjogok helyreállítását sürgetem, a nemzeti erőgyűjtés nagy érdeke lebeg előttem. Ez irányít akkor is, amikor a jogfolytonosság és a törvényes királyság intranzigens híve gyanánt lépek fel és tiltakozom még az elméleti lehetősége ellen is minden olyan kísérletnek, amely a királyi hatalmat a kétes jogcím malomkövei között porrázúzni engedné és a nemzet lelkébe belső meghasonlást vinné.

A továbbiakban azt fejtegette Apponyi, hogy szükség van erős, egészséges ellenzékre, amely szükség esetén zökkenés nélkül átvehesse a hatalmat. Ő tovább is megmarad körülálló, teljesen objektív helyzetben. A brézédet lelkesen hallgatták végig. Utána bankett volt, ezután pedig Apponyi visszautazott Budapestre.

Gutenberg kézi nyomdájától a modern újságírásig

A kölni sajtókiállítás kulturtörténeti érdekességei

Köln. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Csak egy szakállas kis mellszobra buvik meg az előcsarnok futurista monstrumjai között, mégis éreznünk kell, hogy az ő szellemének apoteozisa tulajdonképpen az egész csarnok, az egész roppant galéria a vas, beton, üveg háromságából megalkotott falrengeteg. Németország legnagyobb terjedelmű építkezéseinek egyike: a Pressa Kulturtörténeti Muzeuma.

Egy aszkétikus profilu, homályos térfiarcot rejt a bronz feketés patinája, befelé néző, hunyorgó szemekkel, ahogy szülővárosában az „Aranyos Mainzben” is megörökíti egy emlékének szentelt, csendes muzeum.

Hans Genssefleisch, a könyvnyomtatás atyja, a mozogható betűöntvények feltalálója, született Mainzben, felderítetlen évben, meghalt ugyanott 1868-ban.

Ki ismeri így? Alig valaki!

Gutenberg János! Ki nem ismeri így? Alig valaki!

Napokon át járhatjuk ezt a tarka szövevényt, ezt a kétezer év nyomdatechnikáját élénkítő labirintust, az ő dicsőségébe botlunk lépten-nyomon száz és száz alakban domborodik ki a felirat, amit a Deutsches Museum, a német kultúra halhatatlanjait megörökítő Disztermében szobra alá véselt:

Az ő érdeme, hogy az emberi szellem alkotásait meg tudjuk tartani az utókor, az örökkévalóság számára.

Gutenberg nyomdájában.

Az újság, mint az idők ujjlenyomata: ez az első terem tárgya... és Walther von der Vogelweide-n-s a Minnensängereken át visz az újság ősfájáig, melynek négy gyökere plasztikusnak mutatja a zsurnalisztika négy ősfarmáját: az őlszóval terjesztett, az írott, a nyomtatott s a képekben előállított újságot. A legrégibb újságírók tehát a középkor romantikus lantpengetői: a Minnensängerek voltak, sőt köztük kell keresnünk az első publicistákat is, akik — bármennyire is hangzatosak: Politikai nóta — csunya nóta — főjövendelmüket onnan szerezték, hogy megrendelésre gyilkos vezércikkeket, gunyos filippikákat olvastak rá az ellenpárt fejére, mindenestre rimben és dalban, ami mégis csak tetszetősebb formája az emberfalásnak a mainál.

Az újságcsaládfa legelső ágánál, mint minden sajtótermék ükanyja, a kínai King-Pao lap áll; ez a világ legrégebbi újságja s hosszú-hosszu a fejlődés útja, amely töle a népies zsurnalisztikához elvezet... majd az események képbeli ábrázolásához, mert: „A mit a tudós az írásból ért, azt elmondja az együgyűnek a kép...”

Nincs az a revü, vagy bábszínház, ami tarkább, frappánsabb, ötletesebb figurákkal dolgoznék, mint ebben a részben három-négy terem életnagyságu alakjai, amelyek ezt a folyamatot a „Kép, mint hír”, „A levél, mint az újság egyik ősejtje”, „A dal viszi az aktualitást”, gyűjtő címekkel jelenítik meg, — a Nibelungmondától a régi sváb népdalokig, annyi humorról és öngunnyal, mint a legtalpraesettebb film burleszk.

Hát még a következő termék színpadi korhűsége!

Itt egy XVIII. századbeli papírmalom körbeforgó nyikorgó monstruma állít meg, kezdetleges, korhadó falapátjaival, amik dohogva, nyögve zuzzák, örölik a rongyot; ott egy másik, furcsa masina, nehézkes, barna tölgyalkotmány, pontosan, mint egy régi, falusi mángorló. Kék-piros zekébe, buggyos nadrágba, középkori kemény nyakfodorba bújtatott fiatal legények sürgölődnek a kattogva dolgozó gép körül; lenyűgözve hajuk vállig göndörödik ki a hegyes süveg alól — csak manikűrözött kezeik illúziórontóak, mikor a papírmalmon előttünk gyártott vastag, durva anyagra préselt, középkori gótbetűs Pressa-emléklapot átnyújtják, potom hatvan pfenningért, Gutenberg különös tisztelőinek...

Mert az ő kézi nyomdájának pontos, utolsó szögig elsőrendű művészek által rekonstruált mása ez az ólomkarikás, színes üvegablaku helyiség s fő-mű, amit a meghatóan primitív, fáradságos eszközökkel előállítanak: a mainzi mester híres Török-kalendárium, mely 1455-ben, következő címmel jelent meg:

Intőfigyelmeztetés a keresztényeknek a törökök ellen.

Örök ellenségek: sajtó és cenzúra.

Nagy Frigyes, II. József uralmának sajtótörténete.

A felvilágosodás korát tőlük szokták számítani, a sajtószabadságot különösen Nagy Frigyes bölcs mondásától, ami ma is elve lehetne a cenzoroknak: Ha egy újság érdekes: mellékes miről ír...

A gyakorlatban persze, akkor sem lehetett betartani a merész programot, úgyhogy a mindig leleményes zsurnalisztika a „Holtak Beszélgetése”-vel volt kénytelen segíteni magán, ami nem más, mint a cenzúra átlátszó, ám paragrafusba nem ütköző kijátszása. Élőknél tilos a nyílt beszéd, az őszinte véleménynyilvánítás, — megszólalnak tehát a holtak s paradi-

mi naivsággal, még inkább: pokoli obszeenitással diskurálnak politikai, gazdasági, kulturális eseményekről — három termen keresztül egész Napolen haláláig, nagyrészt Napoleonról, akinek karrikatúráiból — most látja csak az ember — egész nemzedék német, angol vicelap-rajzoló megélt.

A „Sajtó és a cenzúra harca” oly sokáig és bozolyult, hogy csak éppen átfutunk rajta; csupa vád és védekezés ez az egész osztály, ősi, atavisztikus gyűlölködés egymás iránt, a betűt megrendszabályozó ukázok egész törvénytára, a középkori akasztófa — kerékbetörés — tűzhálal büntetésétől elkezdve a porosz koronarendeletről, mely a párisi februári forradalom hatása alatt, március 17-én végre szintén megformálja sajtótörvényét, harmincegy paragrafussal, melynek elsője így hangzik:

A cenzúra ezennel beszünttetetik.

A modern újságírás és eszközei

A déli szárny anyaga: a modern sajtó s fölátványossága: egy modern napilap szerkesztőségének berendezése és munkabeosztása.

A „modernnapilap” alatt persze német újságot kell értenünk, amelynek egész felépítése különbözik a mi írástechnikánktól.

Forgószínpadon öt berendezett terem tárul elénk, égő íróasztallámpákkal, utolsó ceruzáig felszerelve, az öt különböző osztály, illetve öt külön-külön szerkesztőség, melyeknek összedolgozása teremti meg a modern újságot.

Első reszort: a külpolitikai szerkesztőség, komoly, barna tónusokkal, miniszterek, államférfiak könyvvével, szobraival, karrikatúráival; — második reszort: a helyi, városi redakció, mely csak a helyben történt eseményekkel foglalkozik, s így minden nagy tejedelme mellett, valami kicsinyes vicenális ize van; harmadik: a közgazdasági rész, safekekkel, tőzsetablakkal, számológépekkel; negyedik: a sportosztály, ötödik: a tárcsa- és regényrovat — egyetlen az öt szoba között, melynek illárszcaszintapétája, selyemlámpái, képei kicsit elütnek egy tőzsetablak, vagy nagybank igazgatósági szentélyétől s melyben egy fokkal lágyabb, művészebb, barátságosabb szellemet lehet felfedezni — az itt különösen nagy papírkosártól eltekintve.

Mit járkálsz ... idegen uton

Majdnem botrányba fulladt egy nagyvárad éjféli előadás

Nagyvárada. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Közismert dolog, hogy milyen impozáns érdeklődés fogadta dr. Janovits Jenőt és társulatát Nagyváradon. A legutóbbi évek a volt Szigligeti Színház deszkáiról leloptak minden édes illúziót, kioltották a rivaldafényt, leolvastották a masztikszot. A templomi hajók hűs boltozata helyett az üzlet penetráns szaga csapott elő s Nagyvárad vissza szerte volna adni színházát eredeti hivatásának. Ő nem valami varázslatot vártunk, csodákat, jézusi tetteket; pláne a váradi közönség jól elgondolja a kufarkodást úgy is, hogy ám legyen a színház üzlet, de a pénzért adjanak valamit.

Szombat este éjféli kabarét hirdetett a Janovits társulat Nagyváradon. Őszintén szólva, el tudjuk képzelni a színházi szezon éjféli kabaréelőadások nélkül is. De ha egyszer a direktori iroda úgy véli, hogy ezekre az előadásokra szükség van, részint gazdasági okokból, részint azért, mert a publikum egy bizonyos rétege szívesen veszi, sőt megkívánja, tessék, szabad a bemenet. Szabad a bemenet azoknak is akik intelligenciájuk paroliján örmestertől lefelé való rangot viselnek. A szexuális élet mélységeibe, bozótjaiba s kohóiba nem lát bele senki. Freud professzor számos olyan esetet jegyez fel, amikor a legmagasabb intellektus irtózva, de megmagyarázhatatlan kényszertől üzetve, lohól a legocsmányabb utféleken vásárolható kéjes örömek után.

A nagyváradi színház szombat éjféli hirdetett előadása már eleve gyanús volt, akik ismerik az ilyen összefércelt műsorok titkát, A husz esztendő „Mit jársz meztelenül”, amelyet vándorló ripacsok a legutolsó havasi kisvárosban is számtalanszor eljátszottak már. Bővérü segédjegyzők és körishogárszagu patikusok unatkoznak már a Mit járkálsz meztelenül című slágeren, amelyet Nagyváradon már legalább tíz műkedvelő társulat tud kivülről. Bezzeg nem tudta a kolozsvári társulat. Ugy lesték a sugót ebben és a többi darabokban, mint azt a bizonyos csillagot, — a zsidók. Értelmetlen zaggyvaságokkal teltek el tíz percek, senki sem tudta a szerenét.

Legjobb ideje, hogy gyógyszerárában, vagy drogériájában 1 doboz

Panflavin-pasztillát

vásároljon, mert jön a zord idő a légzőszervek csökönyös betegségeivel, mint torokgyulladás, köhögés, gégekatarrus és hasonlók

Megfelelő szakkönyvtárak, arhivumok, telefonok, diktafonok, írógépek, rádiók, páncélszekrények — a kórházak számára — egészítik ki a meglehetősen idealizált berendezést, s jön a logikus folytatás: Az újság az emberi életben, Sajtó és művészet, s Az újság szeme című különösen érdekes térképmoddell, mely a hír továbbítását, a külföldi hírszolgálat eszközeit mutatja be a laikusnak rendkívül ügyes és szemléltető módon, különféle villanysugarakkal, melyekhez szervesen csatlakozik a telefon, a rádió, a szikrafénykép, posta, vasút, autó, repülőgép, roppant hálója is, nemkülönben a nagy európai és amerikai újságkoncernek reklámvárai.

A német sajtó arányai

A szedő és nyomógépek robajló csarnokai, hol naponta elkészítik a Pressa hivatalos lapját, a Westent, a festők és betűgyárosok terme, könyvkötészet, fényképezés, film, reprodukció, gyarmati sajtókiállítás s a Papír című fejezet zárja be az épület szárny földszinti részét. s agy és szem felvevőképességei szinte kiszáradnak már, mire a Német Sajtó külön épületeihez, külön osztályaihoz érünk.

Nem lehet elvitatni: a rendezőnek itt meglehetősen maguk felé hajlott a kezük s a fárasztóan nagy s talán már túlzottan is alapos, túlzottan részletezett német szekció az egész Pressa gerince.

Iszonyu számoszlopok, hazai fogalmak szerint fantasztikus hatáskörök és teljesítmények, külön autóparkok, repülőgépek, külön rádióleadók, biánköcskek, korlátlan pénzösszegek... s imo csak két adat a német sajtókultúra hováfejlődéséről, mely a statisztika szürke illusztrációjával minden figuránál és jelmezes körképénél beszédesebb:

Németország sajtóinak két heti papírszükségletéből vasúti pályát lehetne buzni a földtől a holdig. Ha a földön halmoznánk fel ezt a papírost: utolsó tekerése a Mont-Blanc csúcsáig érne.

Egy évi papír és festékanyag — ha a tenger fenekén feltornyoznánk — oly magasan kiemelkedő sugát adna, amelyre egész Helgolandot kényelmesen rá lehetne fektetni...

S ebből az óriási újságmasszából kétszázhat századialisan a nő körül felmerült bajokat tárgyalja.

A sajtó a nemzet tükre.

Megyery Ella.

Nem is csodáljuk, hogy a színészek ilyen marhaságokkal nem akarták megtönni magukat. Aztán ilyen számok szerepeltek: Danse erotique, lejtik X. Y. Majd Izsó rendezte kuplézott a vöröskirályról. Ezt már nem bírták hang nélkül lenyelni. A páholyokból éppen úgy leszádottak a színpadra, mint a kazatról. Ideges zugás támadt, felhők csoportosultak, villámlani kezdett. Selmezy Mihály konferanszié kiállott a függöny elé és felkérte a nagyérdemű közönséget, hogy maradjon csendben. A nagyérdemű erre visszafelé selt:

— Mi csendesek leszünk, ha ön szellemelesz

Selmezy nem vállalta az alkut, eltűnt. Előjött helyette egy Réthely nevű ur, aki fütyülni szeretett volna:

— Miért fütyül, ha nem tud? kiáltotta valaki. Amire egy másik így felelt:

— Sok sárgarépat ebédeltettek talán magával, hogy mindenáron fütyülni akar.

A fütyüművész több sikertelen próbát tett, úgy találta, hogy legjobb ha elvonul és fütyül a közönségre.

Ő ezt megteheti. De Janovits nem. Janovits neve odabent. Az éjféli előadás zsufozott volt. Már kötelez az „zajlott” az előadás, mikor még a színházi pénztár előtt verekedtek a jegyekért. Rendőrök tartották fenn a rendet. Uglátszik, mind a színházi előadásokban volt. Nem volt a nézőtérben rendőr. Különben bozított volna az előadást.

Janovics különben nem bűnös. Ő elutazott az éjféli előadás elől — Kolozsvárra.

Le Rond tábornok Bukarestbe érkezett

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Le Rond francia tábornok, a vezér tagja ma érkezett meg Bukarestbe, hogy kormányal a lengyel-román védelmi szerződésről tárgyaljon. A tábornok a bukaresti tárgyalások befejezése után Varsóban is tárgyaloz.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda, vagy bizományosaink útján is feladhatók.

A * gal jelzett hírek díjazás alá esnek.

Felélős szerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidálatának kiadása.

Előfizetési díjak Brassóban: egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egy évre 900 lej. Kézbesítési díj külön fizetendő. Előfizetési díjak vidékre: egy óra 100, negyedévre 270, félévre 520, egy évre 1000 lej. — Magyarországon: egy évre 53 P., félévre 27 P., negyedévre 14 P. Külföldön: 1/4 év 420, 1/2 év 820, egy év 1600 lej.

Egy kis lélektan

Legalább vagy tíz nőt ismertem egy év előtt, akik hallani sem akartak arról, hogy a divat kíváncsiainak megfelelően, náluk is levágassák a hosszú hajukat. Egyikükük gunyos mosollyal mondta:

— Nem vagyok majom!

A másik ijedten kapott nagy, szőke, tömött kontyához:

— Levágnatni a szép hajamat? Soha!

— És szeretettel simogatta meg igazán szép haját.

A harmadik így szólt:

— Na, még csak az kelleni! Az én urammal nem lehet tréfálni. Megmondta, melyik nap levágatom a hajamat, aznap már mehetek is haza a mamához. Van eszembe!

A negyedik még megvetéssel mondta:

— Nem kérek ebből a plebs-divatból! Nálunk a viciné is levágott hajjal surolja a lépcsőt.

Az ötödik merő aggodalom volt:

— Levágnatni? Szeretném, de nem merem. Minden divat nagyon rövid életű és mit csináljak, ha hirtelen kimegy a divatból? Én nagyon elővigyázatos vagyok.

A hatodik bevallotta, hogy ő nagyon határozatlan természetű, és azért nem tudja, mit csináljon. Szeretné is levágnatni, meg nem is. Mindig csak készülődik...

A hetedik megesküdött az anyjának, hogy nem nem vágatja le és a nyolcadikat minden ében egy-egy gyász érte. A kilencediket vallásossága tartotta vissza és a tizediket ismert finom és határozott jóízű. Egy év után mind a tízet levágott hajjal láttam viszont. Váratlan elhatározások okai, sorrendben következnek.

Aki azt mondta, hogy nem majom, egy már nem fiatal, okos asszony, sóhajta mondta:

— Közben rájöttem, hogy az ember akkor a legokosabb, ha oly ostobának látszik, mint amilyenek a többiek...

Az, akinek szép nagy szőke haja volt, és azt mondta, hogy: Soha! — csodálatos közönnel jelentette ki:

— Meguntam. Nem tudtam már mit csinálni azzal a nagy lommal a fejemen...

Így mondta: lommal. Egyszerre, minden átmenet nélkül lomnak nevezte gyönyörű megboldogult haját.

Az, aki félt az ura haragjától, egy nap mindent kockára vetett. Bepakolta a ruhát, utrakészen állott, azután elment a fodrászhoz és visszajövet már levágott hajjal állott az ura elé és igen fölényes hangon így szólt:

— Nézd, levágattam a hajamat! Ha akarod, hazamegyek, de a divattól tovább nem maradhattam el. Már mindenki lenézett.

Annai öntudattal és határozottsággal beszélt, hogy az urának nyitva maradt a szája.

Aki azért nem vágatta le, mert a viciné is levágott hajjal surolja a lépcsőket, közben megváltozott a politikai és társadalmi felfogása és demokratikus hajlamainak jeleként, levágatta a haját...

Az, aki mindig attól félt, hogy a levágott haj egyszerre csak ki fog menni a divatból, nem lehet tudni, hogy miért, de félme egyszerre csak megszűnt és az, aki mindig csak készülődött — a határozatlan nő — ki tudná megmondani, micsoda szuggesztív hatása alatt, mégis csak megérett lassacskán a határozottságra.

Hátra van még, aki megesküdött az anyjának és előreláthatólag megszegte az esküjét. Többé, akit gyakori gyász meg-

fosztott a divat örömeitől. Szerencsére egy kis szélesed állott be a gyakori gyászok között, amely időt önagysága sietve arra használta fel, hogy az elmulasztott divatot kiélelje.

Akit vallásossága tartott vissza, annyiszor meggyóna már eme vágyát a gyóntatójának, hogy ez egy alkalommal már megsokallotta és szinte türelmetlenül ő maga beszélte reá: hogy a gyóntatószék-től siessen egyenesen a fodrászhoz, mert ez hozzátartozik lelke egyensúlyához és kedélye megnyugtatózásához.

Hátra van még az ismert finom és határozott, jóízű hölgy. Ez egész őszintén, e szavakkal világítja meg cselekedetének rugóját:

— Igen, levágattam, mert teljes tíz évvel fiatalabbnak látszom ezzel a kedves, ostoba kis apródfrizurával. Mert apródfrizurám van. Nézz meg, milyen kedves... Megnéztem...

L. T.

A rabbi, a rendőrigazgató és a romboló diákok felvágottja

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék első székfője előtt érdekes tárgyalás folyt le ma délután.

A vádlott Chipor Joan rendőrigazgató volt, akinek annak idején Kolozsvár biztonságát kellett volna megőrizni. A rendőrigazgató úgy oldotta meg ezt a feladatot, hogy egy Terjék Hermann nevű urral együtt elment az orthodox rabbihoz, akit felszólított, hogy vegyen ennielót a diákoknak, mert úgy fognak járni, mint Nagyváradon.

A rabbi átadott egy 3 ezer lejes garancia-

levelet és ennek alapján a mézáróstól felvágottat vettek a diákoknak, akik. — mint tudjuk, — ennek dacára bevonultak a városba.

A mai tárgyaláson a rendőrigazgató, aki hivatalos hatalommal volt vádolva, azzal védekezett, hogy nem követett el hivatalos hatalommal való visszaélést, mert nem alkalmazott pressziót.

Az ügyész el is ejtette a vádat Chipor ellen, aki nem alkalmazott pressziót, csak hagyta, hogy a diákok alkalmazzanak.

Azok aztán — alkalmaztak is.

A majom csak akkor hajlandó „filmezni”, ha valami csemegét kap

Hogyan viselkednek az állatok a felfelvőgép előtt

Az egyik hollywoodi állatsereglet tulajdonosát a minap megkérdezték, hogy miképpen viselkednek állatai a filmfelvőgép előtt. Az állatsereglet tulajdonosa, aki egyébként állatidomító is, a következőket mondotta:

— A legrendesebb állatok közé tartozik az oroszlan, — természetesen a filmfelvőgép előtt. Van egy himoroszlánom, amelyet főképpen burleszkekben használnak fel. Olyan intelligens „színjátszási készséget” mutat, hogy megirigylhetné sok hollywoodi filmstar is. — Még sohasem történt meg, hogy az oroszlanom, amely Leó névre hallgat, valakit megtámadott, vagy csak meglegyintett volna. Igaz,

nagyon vigyázok minden mozdulatára és bármennyire is ismerem az állatomat, egyik kezemben mindig tartok egy másikban revolvert szorongatok.

— Volt egy tigrisem, amely tavaly megdöglött, azt szintén kitűnően lehetett felhasználni filmfelvételnél, de csak napfény mellett. A lámpák vakító fényzőne bántotta a szemét, ideges lett, föl-alá futkosott, bár olykor óta én neveltem, dühében nem egyszer ráncitotta fogait. Az elefántok szintén nagyon intelligensek. És a kacsák! Az ember el se hiszi, hogy a kacsát milyen kitűnően lehet szerepeltetni filmen. Természetesen a színésznek előbb éheztetni kell és a kezéből etetni, hogy aztán utána menjen. A legtöbb baj a kutyákkal van. Vannak ugyanis kutyák, amelyek szinte megbolondulnak a filmfelvőgép előtt. Állandóan ugrálnak, ugatnak, nekiugranak a gépnek.

Alig egy-két kutyát lehet felhasználni felvételnél.

Ez a magyarázata, hogy azokért a kutyastarokért, amelyek kitűnnek „intelligens játékkal”, óriási összegeket fizetnek. Három-négyszáz dollár heti fizetésük van ezeknek a kutyastaroknak, amelyek csak egy-két esztendőig tudnak filmen „szerepelni.” A lámpák miatt ugyanis röviden megvakulnak. Külön meg kell emlékezni még a majmokról, amelyek közül egynéhány ismert híressége a hollywoodi műtermeknek.

Ezek mindent megtesznek, ha valami nyálánságot kapnak.

Ellenkező esetben megkötik magukat és még a gazdájukat is megharapják. A lovakkal is nagyon nehéz dolgom. Mindig figyelni kell

kitűnően idomított lovat láttam, az egyik Tom Mix Tony lova, a másik Hoot Gibson Silver Kingje. Mind a két ló gazdája külön gázsit is húz a lovak után. Végül meg kell emlékezni még a fókákról is, amelyek tulajdonképpen az állatvilág artistái. Eppen úgy mozognak, „játsszanak”, mint a varieté-színpadokon szoktak és egyáltalán nem bántja őket a lámpaláz.

Titokzatos holttestet találtak ma délelőtt a Cenken

Délelőtt tizenegy óra tájban a brassói Cenken, nem messze a Bethlen barlangtól, egy jól öltözött, urias külsejű férfi holttestére bukkantak a rendőrök. A holttest mellett egy revolver hevert. A rendőrség mindeddig sem a halott személyazonosságát nem tudta megállapítani, sem azt, hogy öngyilkosság, vagy gyilkosság esete forog-e fent. A rejtélyes ügyben a rendőrség erőyes nyomozást vezetett be.

* Eljegyzés. Székely Gizella és Gál Mihály jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A német nacionalisták Huggenberget választották meg elnökké. Berlinből jelentik: A német nacionalista párt tegnapi elnökválasztása nagy meglepetéssel végződött: Westarp helyébe Huggenberg újságkiadót választották meg, ami a fasiszta irány elnyomulását jelenti a mérsékeltelkek szemben.

— Coty lapját elkobozzák Magyarországon. Budapestről jelentik: A belügyminiszter elrendelte, hogy Coty lapját, a L'Ami du Peuple-t kobozzák el.

— Elsüllyedt japán torpedó. Tokióból jelentik: Az egyik torpedóhajó a haditengerészet gyakorlatain összeütközött egy torpedórombolóval. Az előbbi elsüllyedt.

— Hétezer utas vesztegel a marseillei kikötőben a matrósztájk miatt. Párisból jelentik: Marseille kikötőjében a matrósztájk következtében hétezer utas vesztegel.

— Mi a legszebb dolog a világon? Egy nagy amerikai lap körkérdezt intezett olvasóihoz: — Ön szerint mi a legszebb dolog a világon? A szavazás eredménye: a legszebb a szép nő. Sorrendben még a következő dolgok jöttek a szép nő után: a szép gyermek, a szép virág, szép naplemente. Ki merheti állítani ezek után, hogy a legszebb dolog a világon az a szép nő, aki a legszebb dolog a világon.

Amerikai stilű bankrablás készült Budapesten

A vakmerő bankrablás tervezőit, egy francia gróft és egy szintén francia születésű bécsi embert még idejekorán lestopolt a rendőrség

Budapest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A rendőrség szombaton amerikai izü büncselekményt hiúsított meg. Napokkal ez előtt már megállapította, hogy külföldi szélhámos magyarán bankrablást készült elkövetni Budapesten. E megállapítás alapján a rendőrség formális megfigyelést végzett két előkelő uron és azok két társán, akik a bankrablást végrehajtani jöttek a magyar fővárosba.

Ezt a két embert, amióta Budapesten tartózkodott, állandóan nyomában volt a magyar nemzeti bank ama tisztviselőjének, aki bankjából rendszerint több százezer pengőt szokott elvinni a többi pénzintézetekhez.

Állandóan a nyomában jártak és így megállapították pontosan azt az utvonulat is, ahol a nagy pénzeket viszi.

Az volt a terük, hogy a tisztviselőt a pénzzel együtt hatalmukba kerítik és azután autón elrobognak.

A detektívek azonban a vakmerő tervet keresztülhúzták. Miután részletes adatok birtokába jutottak, őrizetbe vették a bankrablás tervezőit. Az egyik Rochefaucauld Gusztáv francia gróf, a másik egy szintén francia származású bécsi lakos.

NAGY EREDMÉNY

— Ez a halászóhely valóban nagyon jó. Már öt halat sikerült fognom...
— Ma reggel óta?
— Dehogyan... Ebben az esztendőben!

— Emberölésért öt évi súlyos börtön. Hunyadmegyei szerkesztőségünkől. Helcs Dionisie alsóbarbatenyiszkrónyi gazdálkodó, apósával nagyon rossz lábon élt. A gazda feleségét nagyon szerette, azonban az após annyira elkésztette életét, hogy elhatározta, kimegy a havasokba s a juhászokkal fog élni. Ugy is tett. Az asszony azonban néhány hónap múlva visszahívta s kilátásba helyezte, hogy az apja már nem fog többet békétlenkedni. A férfi ugyanis nem hitt feleségének s ezért revolverrel felfegyverkezve hazament. Elhatározta, hogyha apósa nem hagy neki békét, azonnal lelövi. A veszekedés nem sokáig késett s egy felhevült pillanathan az após vejére fejszét emelt. A nő azonban egy hirtelen mozdulattal kirántotta revolverét s apósára lőtt. A lövés halálos volt, az após rögtön meghalt. Az ügyet a dévai törvényszék október 20-án tárgyalta s a mentő körülményeket tekintve véve, a a gyilkost öt évi súlyos börtönre ítélte. A vádlott felebbezést jelentett be az ítélet ellen.

† Sporteredmények: Juventus—Macabi 3:1 (1:0). Olympia—Unirea Tricolor 4:0 (2:0).

— Újabb súlyos gyanúkok merültek fel Nagy István bíró ellen. Budapestről jelentik: Nagy István bíró ellen, akit megvesztegetések miatt tudvalevőleg, leartóztattak, s akinek ügyében közelebb lesz a főtárgyalás, újabb súlyos gyanúkok merültek fel. A lakásán butorokat foglaltak le, melyeket bűnjelek gyanánt szabtottak el Steiner Ferenc kereskedő családtagjából. Nagy Istvánt a közös zárkából, ahol eddig volt, magánzárkába helyezték át.

— Nyiregyháza leleplezték Szabolcs megye hat és fél ezer hősi halottjának emlékművét. Nyiregyháza-ról jelentik, hogy ott vasárnap a kormányzó jelenlétében leleplezték Szabolcs megye hatalmas emlékművét, amelyet a megye hat és fél ezer hősi halottja emlékeztetere emeltek. A szobor Kisfaludi Strobl Zsigmond alkotása: egy hétfejű sárkánnyal viaskodó magyar. Az ünnepélyen tizezernél többen jelentek meg. Kákay főispán ünnepi beszéde után Mikecz alispán leleplezi a szobrot, utána a kormányzó beszéd a hazaszeretetről, a nemzeti munkának racionalisabbá tételéről és a pozitív szellemről. Délben diszebed volt.

* Diákonisszák szanatóriuma. A modern orvostudomány minden vívmányával felszerelt szanatórium Brassó, bolonyai Malom-utca 17. sz. alatt, gyönyörű egészséges parkban megnyílt. A szanatórium — amely nyílt — a kellemes betegszobát, a legkifinomultabb ellátást, a leghűségesebb szakképzett ápoló személyzetet, felügyeletet, modern felszerelést nyújtja mérsékelt árban gyógyulást keresőknek, a míg a kezelést minden esetben a beteg által választott szakorvos végzi. A gyógyintézet Dr. Cămpianu Liviu egyetemi magántanár irányítása mellett, városunk legelőnyösebben ismert szakorvosai és diakonissza betegápoló nővérek közreműködése mellett működik.

* Eljegyzés. Márkos Irénke és Boér I. László jegyesek.

— Dohányraktári főnökből iparfelügyelő. Marosvásárhelyről jelentik: Néhány hónappal ezelőtt Amerikába ment Donner Kornél iparfelügyelő, az Erdély-szerbe ismert kiváló szakember. Helyére most Gafon Demeter görögkeleti lelkész, az impérium utáni dohányraktári főnököt nevezték ki annak az illusztrálásul, hogy milyen fontos és nagy becsben áll nálunk a szakértelem.

— Újabb négy halottat találtak a vincennesi házkatasztrófánál. Párisból jelentik: A vincennesi házkatasztrófa romjainak eltakarításánál újabb négy halottat találtak. Az egyik olasz munkás, akiről azt hitték, hogy a romok alatt van, tegnap jelentkezett a rendőrségen és elmondta, hogy még idejében kiugrott az első emelet egyik ablakából és megmenekült.

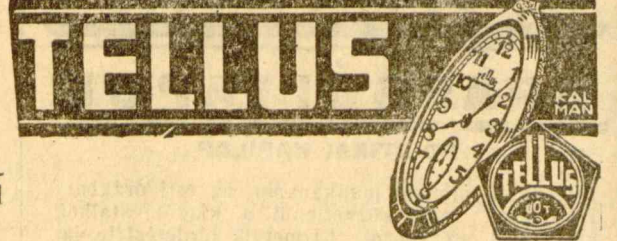
— Decemberben betérjesztik a magyar sajtóreformot. Budapestről jelentik: Pesthy Pál igazságügy-miniszter bejelentette, hogy elkészült a sajtóreformmal. A szaktanácskozások után a törvényjavaslat decemberben a parlament elé kerül.

— Vérelemzés századokkal visszamenően. Marosvásárhelyről jelentik: A marostordai megyei Koronka községben Balázs Elek földmives nyolcéves leánykáját, aki ref. vallású, az állami iskola igazgatótanítója arra kényszerítette, hogy saját felekezete helyett az államiba iratkozzék. Ezt a parancsot azzal indokolta meg, hogy a leány dédanyja román volt. S ez ellen hivatkoztak a szülők az ő magyar s őseik református és szabadszékely voltára, nem használt. Még 150 lej pénzbírsággal is sújtották Balázst, amiért leányát nem akarta állami iskolába adni és ennek fejében ágyukat is lefoglalták. Ha nem fizetnek, a 150 lej fejében elviszik az ágyat. S mindez azért, mert a kis Balázs-leány dédanyja állítólag román volt.

* Benedek Elek, az erdélyi írófejedelmek részvételével rendező a brassói Ref. Nőszövetség október hó 28-án d. u. 6 órakor a ref. templomban nagyszabású orgonahangverseny keretében jékonycélú művészeti ének. Elsőrangú művészek szerepelnek, köztük Bickrich Viktor, ma Erdélynek egyik legnagyobb orgonaművésze, kinek avatott játéka még sohasem hallott nagyszerűségében mutatja be a pompás új orgona zenei értékét. Bickrichné, kinek gyönyörű éneke kellemes meglepetésként fog hatni, dr. Kereszt Károly, a genialis zeneszerző és hegedűművész. Minden brassói előtt feledhetetlen élménnyé teszi azonban a hangversenyt, hogy alkalma lesz meglátni meghallgatni legnagyobb erdélyi írónkat, a csodálatos mesemondót, Benedek Eleket, ki páratlan művészetével egy mindnyájunkat mélyen megkapó témáról, az „Isten arany könyvé”-ről fog beszélni. Messzi magányából eljön közénk, hogy a Ref. Nőszövetséget a karácsonyi felsegélyezés nehéz és nemes munkájában segítse. Legyünk ott mindnyájan! A rendezőség.

— Katolikus nagygyűlés Székelyudvarhelyen. Tudósítónk jelenti, hogy a Magyar Párt a történelmi nevezetességű országos gyűlése után új, lelkes munkát vállalt magára Udvarhely katolikus polgársága, amikor október 28-án katolikus nagygyűlést rendez a következő keretben: Október 28-án ünnepélyes szentmise, mondja: Pál István, pápai prelátus. Prédikál: Szilágyi Dózsa, premontrai kanonok, az Országos Népszövetség igazgatója. 11 órakor tartják az ünnepélyes díszgyűlést a következőkben: Megnyitót mond: Bíró Lajos tanár. Előadásokat tartanak: Hinléder F. Akos dr.: Az egyházi tekintély és engedelmisség. Dolos Ferenc dr. tanár: A szeretet szava. Pál István apát: A kereszténység egysége. Szilveszter Ferenc dr. szentszéki tanácsos: Szeressük a Földet, amely ápol és eltakar. Délután pedig a következő értékesnek ígérkező előadások lesznek: Szabó János: Divathóbort. B. Fortunát dr.: Az alkohol. Fröhlich Ottó tanár a fiúnevelő intézet igazgatója: Felelő ifjúságunk önképzése. Török Ferenc: A katolikus öntudat. Az impozáns és lélekemelő ünnepséget a szentségi körmenet zárja le az esti órákban.

Versenyfars nélküli óra

* Mimoza, Agfa, Gevaert és az összes más elsőrendű fényképezési kellékek állandóan nagy választékban raktáron. 10 százalékos engedmény! Lang Henrik fényképezési szaküzlet, Kapu-utca 62 szám alatt.

* Idősb. dr. Flechtenmacher Károly visszatért és újból rendel naponta fél 12-től 1 óráig, Vár-utca 108 szám alatt.

* Új szanatórium a Fellegváron. Dr. Dogariu sebész a Fellegváron (Kőbánya-u.) modernül berendezett szanatóriumot nyitott. Rendel a szanatóriumban 10—12 óráig és 2—4-ig Kórház-utca 63 szám alatt.

* Állandó kiállítás: fa- és fémmegmunkáló gépekben Kamaryt és Méder cégnél, Brassó—Temesvár.

* Orvosi kozmetikai rendelés, a modern technika összes vívmányainak igénybevétele, vasárnap kivételével naponként 2—5-ig, dr. Ritter, bőrgyógyász, Hirschler-utca 25.

* Fájdalmas és kellemetlen aranyeres csomók ellen legjobb az „Anustiptol”, hatása már 3—4 nap használat után észlelhető. Két formában kapható, supozitóriák doboza 130 lej, vagy kenőcs 110 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. Ha nem volna kapható, kérje direkt dr. Al. Iteanu gyógyszerárától, București, Calea Victoriei 82.

* Dr. Rheindt Albert, volt egyetemi tanársegéd, bőrgyógyász, belgyógyász és röntgenológus, külföldi tanulmányutjáról visszajött. Rendel hétköznap fél 10—1 és 3—5-ig, Szt. János-utca 2. Telefon 625.

IRODALOM, MŰVÉSZET

Dohnányi üdvözölte a Brassói Magyar Dalárdát

Brassó. (A Brassói Lapok munkatársától.) A hatvanötéztendős Brassói Magyar Dalárda segésvári fényes diadalának megünneplésére szombaton este nagy és szép közönség sereglett össze a Vigadó nagytermébe. A dalárda brassói lelkes hívein, a város polgármesterén és a helyi testvéregyesületek képviselőin kívül résztvettek az ünnepségen a kolozsvári, sepsiszentgyörgyi, kovásznai, zágoni és nagyborosnyói dalosegyesületek kiküldöttei és az Országos Magyar Párt háromszékmegei tagozatának illusztris elnöke, Szentkereszthy Béla báró, képviselő is.

A lélekemelő ünnepséget a dalárda jelgének élénklése vezette be, amelynek elhangzása után Vermessi S. szavalt a Pál András iparos-poéta ez alkalomra írt pompás költeményét. Szemlér Ferenc elnök a Segesváron nyert aranykehellyel a királyra és a vendégekre tartott felköszöntőt. Szele Béla dr. a brassói magyarság nevében méltatta a győztes Brassói Magyar Dalárda érdemeit. A férfiak és nők szívesen sikerült énekszámai közé becéltelen folyt le az ünnepség programjának további része, amelynek rendjén Szabó Béni szép beszéd kíséretében adta át Willer József dr. és Lengyel L. Béla karmestereknek a dalárda ajándékát, Willer József dr. pedig Szabó Béni-nek, a dalosok háláját kifejező remek albumot. Megható jelenet volt, amikor Pál András rótt a háláját a dalárda kitűnő karmesterével szemben, átnyújtva a saját maga által készített remek fémkoszorút és vázát. Az est során a dalárdát üdvözölték: Hevessy József és Kiss Béla a Kolozsvári Iparosegylet és dalárdája nevében. Bubik Árpád Dohnányi Ernő nevében és megbízásából. Lelkes taps viharzott fel, amikor a nagy mester titkára tolmácsolta a magyar művészet büszkeségének azt a kívánságát, hogy a Brassói Magyar Dalárda soha ki ne adja kezéből azt a zászlót, amelyet hatvanöt év óta lobogtat s amely a magyar dalt szolgálja. Beszédet mondtak még: Demeter Béla a II. kerület elnöke, Szentkereszthy Béla báró, Szöcs Albert, Butyka Vilmos, Lort Gyula, Tóth Tivadar, Zayzon Géza, Király Lajos, Joó Győzőné, Willer József dr., Szabó Béni. A szépen sikerült díjavadó ünnepség programját egy ötletes vigjáték zárta be.

Városunk dicső multu dalegyleténél ünnepélyes serlegavató estélyének egyik felejthetetlen élménye volt a Székelyudvarhelyi Székely Dal- és Zeneegylet elnökségének melegségteljes üdvözlő távirata a következőkben: A Brassói Magyar Dalárdának. Lélekemelő, serlegavató ünnepségeken lélekben mi is, székely dalosok ott vagyunk. Isten óvja és áld meg a Magyar Dalt! — A Székelyudvarhelyi Székely Dal- és Zeneegylet vezérsege.

A Dohnányi-koncert

Azzal kell kezdenünk, hogy Dohnányi ma művészetének legtetűjén áll. Az, amit az utóbbi pár évben nyújt, az mentes minden külsőségtől, leegyszerűsödött, kristálytisztá művészet, amelynél már nincs technika, nincsenek magával ragadó effektiusok; a muzsikának olyan anyagtalan szépsége, hogy azt megfogni, részletezni és logikusan taglalni lehetetlen. Az első leütött akkordjánál úgy érzed, mintha elhalkult volna minden benned és te valami határtalan benső csöndben vársz egy megnevezhetetlen feloldás után. Ahogy közeledik a játék a vég felé, úgy feszül jobban és jobban benned ez az érzés, amely a záróakkorddal oldja fel a lekötöttséget és ad vissza többi érzékednek. — Dohnányi mondanivalói már csak a lélekhez szólnak, minden egyéb megszűnik az emberben, csak a lélek rezonál a felé küldött hanghullámokra.

Tegnap esti műsorán nagyrészt ugyanazokat játszotta, amivel a déli matinéon juttatta extázisba a nagyszámú közönséget. — Bach, Schubert és Beethoven lelkeit az ő lelkének prizmáján bocsátotta keresztül és árasztotta rájuk a nagy lelkek tüzeinek melegét. A Bach-Liszt Praeludium és fuga az elmélyülésé volt, Schubert Moment musicaljai és saját átiratában előadott Valses Nobles-je a schuberti báj és finomság netovábbja volt. Saját szerzeményei közül előadott éterikus pastorálja, nagydinamikájú etűdje, valamint a két általánosán elismert és játszott rapszódiaja óriási hatást váltott ki a nagy Mestert melegen ünneplő közönsézből.

Hogy milyen magaslatokon jár Dohnányi előadó művésze, az a Beethoven zongoraversenyben mutatkozott meg legjobban. Amit csak Beethoven az előadótól megkíván, az mind százszázalékosan van meg őbenne. A legnemesebb Beethoven volt az, amit tőle tegnap este hallottunk. A ráadásul adott Albumblattért pedig mindezeket felüli köszönet illeti. Az előadás végeztével szünni nem akaró tapsviharral ünnepelte Brassó közönsége a nagy magyar muzsikust.

A filharmónikus zenekar Richter vezénylete alatt derék munkát végzett a zongoraverseny kíséretével.

— r — ő

A nemzeti-parasztpárt győzött a suceaváni megyei választáson

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap folytak le a megyei választások, amely valójában bajnoksági mérkőzés volt a liberálisok és a nemzeti parasztpárt között, amelybe azonban a szövetséget lupisták és averescánusok is közbeszóltak. A liberálisok, minden hatósági protekció igénybevételével, 5500-at, a nemzeti parasztpárt pedig 5400 szavazatot, vagyis a választás a nemzeti parasztpárt erkölcsi győzelmével végződött... Azért csak erkölcsivel egyelőre, mert Maniuék között a liberálisokkal pótválasztásra kerül a sor.

A CFR sem a tábla sem a Semmitőszék ítéletét nem ismeri el kötelezőnek

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Rendkívül érdekes ügyben ítélezett ma délelőtti a kolozsvári tábla, amelyben alperesként a CFR szerepelt, felperes pedig egy Mitachescu nevű volt vasúti forgalmi tisztviselő volt. Mitachescut minden törvényes ok nélkül a CFR igazgatósága még 1926-ban eltávolította állásából, aki azonnal a kolozsvári tábla mellett működő közigazgatási bírósághoz fordult a törvénytelen intézkedés megsemmisítése végett. A közigazgatási bíróság el is rendelte Mitachescunak állásába való visszahelyezését, azzal, hogy illetményei a jogtalan elbocsátás napjától, 1926. januárjától járnak. A vasut a határozatot a Semmitőszékhez feleltette meg, amely azonban a közigazgatási bíróság ítéletét helybenhagyta s így az jogerőre emelkedett. A CFR ekkor sem tett eleget az ítéletnek, hanem kontestációval élt a Semmitőszéknél, amely azonban ezt is elutasította s így a jogerőssé vált ítéletnek haladéktalanul eleget kellett volna tennie.

A CFR azonban teljesen érthetetlenül megtagadta a bíróság egybehangzó ítéleteinek végrehajtását.

Mitachescu erre a kolozsvári tábla előtt most már újabb pert indított a renitens CFR ellen, napi ötszáz lej kártérítést és illetményeinek az elbocsátás napjától való megítélését kérve. A mai tárgyaláson a tábla a kereset jogosságát megállapítva, úgy az illetmények, mint a napi ötszáz lej megfizetésére kötelezte a vasutat és felhívta az ítéletben foglalt kötelezettségeket azonnali teljesítésére.

LEGUJABB

Nem lehet meghosszabbítani azoknak a tartózkodási engedélyét, akik egyszer már végső terminust kaptak az ország elhagyására

Bukarestből jelenti tudósítónk: Az idegen revíziós rendeletnek ismét újabb részletei kerültek nyilvánosságra, amelyek közül talán legmértánytalanabb az, amely azokra vonatkozik, akik egyszer már végső terminust kaptak az ország elhagyására.

A rendelet ezekre vonatkozólag úgy intézkedik, hogy bármelyik hatóságtól kapták is a végső terminust, tartózkodási engedélyük többé nem hosszabbítható meg.

Akik ismerik a tartózkodási engedélyek körül felmerült anomáliákat, azok tudják, hogy igen sokan vannak olyanok, akiknek minden jogigényük megvan a román állampolgárságra s annak elintézéséig esztendőök óta újabb és újabb végső terminust kaptak ügyük elintézésére, a hatóságoktól. Az idegen revízió alkalmából most ezeket is el akarják távolítani.

Újabb intervenciók Bukarestben a nagyváradai theológia elvont kongruája ügyében

Nagyváradról jelenti tudósítónk: Ismeretes, hogy a nagyváradai theológia kongruáját 1924-ben a kormány minden jogos indoklás nélkül megvonta. Ez az intézkedés nagy meglepetést keltett annak idején, de annak ellenére, hogy a hatóságok és a kormánykörök semmilyen törvényes alapját nem tudták adni a megvonásnak, hallani sem akartak arról, hogy a törvényeknek megfelelően a kongruát ismét kiutalják.

Ertesülésünk szerint tegnap Mayer Antal, a nagyváradai püspökség apostoli kormányzója

Nemecsek József teológiai tanár kíséretében tegnap Bukarestbe utazott, ahol még a mai nap folyamán kihallgatáson fog megjelenni Lapedatu kultuszminiszternél, akit a sérelmes rendelkezés hatályon kívül való helyezésére kér fel. Mivel amint köztudomású, Mayer Antal van kiszemelve, az egyesítendő Nagyvárad-szatmári püspökség élére, valószínű, hogy a püspökségek egyesítéséből származó problémák is megvitásra kerülnek a kihallgatáson.

A törvényt azok sem tisztelik, akik gyártják

Nem jelent meg a Hivatalos Lapban a zsidó egyház szervezeti szabályzata, de azért Bercovici bankár és Niemerower bukaresti főrabbi meg vannak elégedve vele

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kultusztörvény, amelyet május tizedikén szavaztak meg, előírja, hogy a zsidó egyházak új szervezeti szabályzatának legkésőbb hat hónapon belül kell törvényerőre emelkednie. Ez természetesen annyit jelent, hogy a szabályzatnak hat hónapon belül meg kell jelennie a Monitorul Oficialban, hogy az törvényes jogerőre emelkedhessék. Nem mi állítottuk fel ezeket a követeléseket, hanem kultusztörvény. Annál meglepőbb tehát, hogy azok sem tartják be a törvény intézkedéseit, akik a törvényeket gyártják.

Az történt ugyanis, hogy — nem történt semmi. Precízebben a zsidó egyház szervezeti szabályzata nem jelent meg a Hivatalos Lapban, egyszerűen azért nem, mert az el sem készült a törvény által előírt időben. Ma délelőtti azután Elly Bercovici bukaresti bankár, a bu-

karesti zsidó hitközség elnöke Neimerower fő rabbi társaságában megjelent Lapedatu kultuszminiszternél, akitől felvilágosítást kértek a késedelem okairól. Az aggódó zsidó egyházi vezetőknek a miniszter megmutatta a tizenöt pontból álló tervezetet, amelyet különben a Brassói Lapok mintegy két héttel ezelőtt már leközölt és ígéretet tett nekik arra, hogy elkésve ugyan, de az új szervezeti szabályzatot tető alá juttatja. Munkatársunk a kihallgatás után beszélgetett Bercovici bankárral, aki kijelentette, hogy

a miniszter által bemutatott szabályzati szervezettel meg van elégedve.

Ezt azonban Bercovici szenátor nyilván nem mint bankár mondta, s nem mint zsidó, hanem mint — liberális.

A külföldi bankárok csak az összes politikai pártok írásbeli garanciájára adnak kölcsönt

Állítólag nemzeti kormány alakul, amely a kölcsönt effektuálja

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Adeverul ma feltűnő helyen közli, hogy az összes pártok bevonásával már a legközelebbi időben nemzeti kormány fog alakulni, amely valamilyen politikailag indifferens személyiség elnökelete alatt kizárólag a kölcsön és a stabilizációs törvények tető alá hozására kap a régenstanácstól missziót. A nemzeti kormány, amelyben az összes pártok részt vennének, három-négy hónapig maradna hatalmon s azután a kormányt a nemzeti parasztpárt venné át.

Erre a politikamentes kombinációra azért van szükség, mert a külföldi tőkeérdekeltségek csak azzal a feltétellel akarnak Romániának kölcsönt adni, ha azt az összes pártok írásban garantálják.

Máskülönben ma a külügyminisztérium hivatalosa is, a „L'Indépendance Roumaine” is kénytelen megcáfolni az Information című párisi újságnak azt a közlését, amelyről tegnapi számunkban már mi is megemlékeztünk, hogy Párisban a román kölcsönt véglegesen aláírták. A félhivatalos szerint mindössze annyi igaz, hogy egy előzetes szerződés tervezet készült el, amelyet a hó végén esetleg alá fognak írni az érdekeltek, ha létrejön közöttük az egyezés.

Vízvezeték és fürdőszobaberendezések

legelőbbi... KERTÉ Z HENRIK BRASSÓ!

A FÉRFI K FIGYELMERE!

el hívjuk a figyelmét, hogy a közismert e sörangú éttermünkkel kapcsolatban (az emeleti helységünkben) rendeztünk be, **VEGETARIUS-ÉTTERMEK** **rendeztünk be,** **Modern berendezés!** **Árnyék!** **Pontos kiszolgálás!** **Részesen GROSSM** **București, Str. Domnița Anastasia 10** **HIGIENIKUS ÉS EGÉSZSÉGES!**

Vegetárius könyve

3054-1

SPORT

Belföldi labdarugóeredmények

Brassóban a favoritok győztek

Brassó:

Coltea—Brasovia 2:0 (1:0). Bajnoki mérkőzés. Bíró: Suciu. Mindkét csapat kellemetlen meglepetést szerzett híveinek. A játék képe gyáltaiban nem emlékeztetett arra, hogy az országos bajnokcsapat játszik Brassó egyik erős csapatával. Formán alul, tervszerűtlenül játszottak a csapatok és nem lehetett látni egy szépen felépített akciót. A Coltea a mérkőzés nagyobb részében leszorítva tartotta a Brasoviát, sok gólhelyzetet kihasználatlanul hagyott, a Brasovia inkább lefutásokkal veszélyeztette Löbl kapuját. A bajnokcsapat is a Brasovia hibájából élt, egyébként kiváló egyéni teljesítményt csupán Steinbach nyújtott. A Brasovia teljesen lélek nélkül játszotta le ezt a fontos mérkőzést. Hiányzott minden emberből az akarat, megszerezni a labdát. Csak a közvetlen védelem volt kielégítő. Várhegyi kapus, aki betegsége óta most véd először, a mezőny legjobb embere volt. A Paul-Siegel háttérpár kemény munkát adott a Coltea puha csatársorának. A gólokat Zsiga és Geller rugták.

BMTE—IAR 3:1 (1:1). Bajnoki mérkőzés. Bíró: Löbl. A nap legszebb mérkőzése. Heves iram, akciókban gazdag játék, melynek nagyrészt egyenlő ellenfelek küzdelmét láthattuk. Mindkét csapat a gyors sőt kissé erőyes, belemenős játékot mutatja, mely sok izgalmas pillanatot, váratlan akciókat hoz. Az IAR váratlanul ismét nagyon jól szerepelt s a győzelmet a munkásgyűttes a második féldőben szerezte meg, amikor nagyobb fölénybe került. A vezetést az IAR éri el Vladulescu révén, Bakó gyönyörű fejjel egyenlít. A második féldő első percében Szederjessy hatalmas bombalövessel a munkásokat juttatja vezetéshez, majd Russu kornerből éri el kitűnő gólját. Jók voltak a kapusok és mindkét csapatban a gyors csatársor.

Olympia—Unirea (Segesvár) 5:1 (0:1). Bajnoki mérkőzés. Bíró: Zellner. Az Unirea az első féldőben egyenlő ellenfélnek bizonyult, el is érte a féldő egyetlen gólját, a második féldőben az Olympia hatalmas finiszbe kezdett s egymásután öt gólt ért el, melyek közül kettő sötétben esett. Az Unirea legjobb embere a kapus volt, aki a gólok közül csak egyet védhetett volna.

Viktória—Brasovia komb. 1:0 (1:0). Bíró: Makay.

Meglepetésszerű eredmények a magyar profibajnokságban

Vasas—Ujpest 3:0 (1:0), III. ker. Nemzeti 1:1 (1:0), Ferencváros—Kispest 5:0 (2:0), Hungária—Sabaria 3:2 (2:0), Somogy—Budai 33-as 1:0 (1:0), Bocskai—Bástya 2:1 (0:1)

Vasas—Ujpest 3:0 (1:0). A nap legnagyobb meglepetése. A teljesen legyengült Vasas magára talált és felülmulva saját erejét a honi pályán teljesen reális vereséget mért a bajnokaspiráns Ujpestre. A gólokat Bader, Graber és Tóth rugták.

III. kerületi FC—Nemzeti 1:1 (1:0). A Nemzeti, mely eddig veretlenül játszott, durvaságokkal igyekezett eredményre törni, de sikertelenül. Több játékost a bíró kiállított. A gólokat Horváth és Bibányi (11-es) rugták.

Ferencváros—Kispest 5:0 (2:0). Az eddig veretlen Kispest első nagy veresége. Ideális, fair játék, Ferencváros fölényrel, kivéve a második féldő elejét, amikor a kispestiek vezetnek sok eredménytelen támadást, melyek sok kornerben nyilvánulnak. A gólokat Takács (3), Turay és Szedlacek rugták.

Hungária—Sabaria 3:2 (2:0). A szombathelyi csapat elszenvetted ötödik vereségét is. A játék Sabaria fölényrel indul. A tizedik percben a Hungária erősít, ezután változatos játék indul, kölcsönös faultokkal tarkítva. A féldő egyetlen gólját Barátky éri el, akinek lövését Weinhardt kapus ejti. A második féldő heves Hungária támadásokkal kezdődik. Az első percben Haar lö gólt, a negyedik percben Stöffán remek cselezéssel szerez gólt a Sabariának, majd három percre rá Tárnok egyenlít. A játék nagy tempóban folyik. Nagy gáncsolja Haart, aki ajultán összeesik. Botrány tör ki, a közönség benyomul a pályára, azonban a rendőrség helyreállítja a rendet. Nagyot a bíró kiállítja. A győzelmet jelentő gólt Barátky fejezte be Schneider szabadrugásából.

Kaposvár:

Legoicsóbb — leglobb!

TORNAFELSZERELÉSEK

GELLERNEI

2801-3

Brassó, Kolostor-utca 30.

A gólt Zickely rugta. A győztes csapat legjobb emberei Türk, Schulleri és Balogh voltak.

Székelyudvarhely:

Hargita—BCFR 0:0. A Hargita eldöntetlenje nagy meglepetés, mely megingatja azt a hitet, hogy a csapat valóban olyan nagy játékerőt képvisel, mint ahogyan eddigi eredményei után várni lehetett tőle. A CFR megérdemelte volna a győzelmet, szép játéka alapján. Legjobb emberük Fleischmann volt. A Hargitából a kapus tűnt ki.

Nagyszeben:

Amatőr (Medgyes)—HTV 1:1 (0:0).

Kolozsvár:

Románia—KMSC 7:1 (4:0). Bajnoki mérkőzés, melynek eredménye nagy meglepetés. Bíró Czinczár. **Haggibor—CFR 1:0 (0:0).** Bajnoki mérkőzés. Bíró Seliceanu.

Nagyvárad:

Törekvés—Crisana 1:1 (0:0). Bajnoki mérkőzés, melyen Rémay II. súlyosan megsebesült.

Nagyszalonta:

NAC—NSC 4:2 (2:1) Bajnoki mérkőzés, mely botrányval végződött. A NAC csapatát a szalontaiak megtámadták és mikor távoztak az autót megdobálták s több játékost megsebesítettek.

Arad:

Jiul—ATE 3:0 (1:0). Bajnoki.

Gloria CFR—Tricolor 4:1 (2:1). Barátságos mérkőzés.

Temesvár:

TAC—Kinizsi 2:0 (1:0).

TMTE—Banatul 1:1 (1:1).

Fratelia—Rapid 4:1 (0:0).

Pollitechnica—ZsSE 0:0. Mindanegy bajnoki, melyek meglepetésszerű eredményekkel végződtek.

Resicza:

UDR—Kadima 3:0 (1:0).

Távugrás. 1. Orendi 4.62 m. 2. Bömches 4.49 m. 3. Dahinten 4.40 m.

Gerelydobás. 1. Orendi 23.60 m. 2. Diewisch 21.23 m. 3. Dahinten 21.07 m.

Magasugrás. 1. Orendi 1.35 m. 2. Gebauer 1.30 m. 3. Dahinten 1.30 m.

Diszkoszdobás. 1. Dahinten 26.45 m. 2. Orendi 24.33 m. 3. Kiettsch 21.92 m.

800 m. futás. 1. Dahinten 2 p. 58 mp. Országos rekord. Dahinten egyedül futott be, a többi indulók feladták a versenyt.

4x100 m. stfeta. 1. Olympia A csapat 56.2 mp. Országos rekord. 2. Olympia B csapat.

A rekordok közül egy párnál az a helyzet, hogy a tavalyi rekordok után évközben értek el jobb eredményt egyesületi versenyen, azonban a központ azokat még nem hitelesítette. Kíváncsian várjuk, hogy mi lesz a Brassóban elért rekordok sorsa.

Autóhűtőkben, radiátorokban

BOKIS neve márka

Ujjonnan készít és szakemberrel javít garancia mellett a leg-
rövidebb idő alatt specialisan berendezett hűtőüzemében

Brassó, Hosszu-u. 14 sz.
Kérem a címre figyelni! 2997

**NEM butorkereskedő
NEM butorgyár
NEM asztalosmester**

hanem

lakásberendező

(Innenarchitektúr)

**Tervezünk és készítünk
a kor szellemének
megfelelő stílusok-
ban lakás, üzlet,
bank, szálloda
stb. berende-
zéseket**

**BUREAU
RINGLER-JEDDY
Iparművészeti telep
TÁRGU-MUREŞ
(Marosvásárhely).**

205

**Mindenki
a maga nyomdásza
ha az ui**

Gestetner

gépen készíti nyomtatványait

A »Gestetner Ream«-on készíthet

**körleveleket
ajánlatokat
árjegyzékeket
fejiratokat
iratmintákat
stb.**

Uj modellünk a technika mester-
műve, teljesen automatikusan mű-
ködik és bárki kezelheti

SZENÉS ÉS VÍASZPAPÍR NÉLKÜL

Kérjen díjtalan árajánlatot

A. Gestetner

Bukarest I.

Str. Pictor Grigorescu 5.

307

Négy rekord a brassói női atlétikai versenyen

A női országos atlétikai versenyről nehéz mérleget csinálni. Összesen 11 leány vett részt a nyolc számból álló versenyen, ezek a lányok mind a brassói Olympia atlétanői voltak és négy országos rekordot javítottak. Nem tudjuk, annak örülünk-e, hogy négy rekordot döntöttek, vagy amiatt sirjünk, hogy egy országos versenyen 11-en indulnak. S nem tudjuk, hogy jobban kárhoztassuk-e a központot, meg a kerületet a nevezések fiaskója miatt, vagy magasztaljuk az Olympiát, mely valóban foglalkozik a sport neveléssel?

A verseny jó időben, kisszámu közönség előtt folyt le. Részletes eredmények a következők:

100 m. 1. Orendi 13.8 mp. Országos rekord. 2. Bömches 12.2 mp. 3. Dick 14.2 mp.

Súlydobás. 1. Dahinten 8.90 m. Országos rekord. 2. Orendi 8.48 m. 3. Kiettsch 8.03 m.

KÖZGAZDASÁG

Blank Aristid szerint óriási drágasági hullám következik a kölcsön után, de aztán aranyeső jön

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Blank Aristid, Románia legtekintélyesebb pénzügyi embere hosszú nyilatkozatot adott egy csernovitzi lapnak. A román pénzfedelem nyilatkozatában a következő érdekes megállapításokat találtuk:

— A román élelmiszerek és belföldi ipari produkciók árai, ma még a világparitáson alul vannak. Sajnos, el kell készülnünk arra, hogy a stabilizáció-ra egyidejűleg hatalmas arany drágasági hullám fogja az országot meglátogatni. Természetesen az illetékes tényezőknek mindent el kell követniük, hogy ez a fájóalmas tünet mennél kevesebb ideig éreztesse hatását.

— Meg kell jegyznem, hogy a háborút követő esztendőben, mindmáig Romániában még nem volt egy esztendőben sem kielégítő termés. Ha két évig egymásután jó termés lesz az országban, akkor úgy

a kereskedelem, mint az egész gazdasági élet fel fog lendülni.

— A kölcsönt azonban mindenképpen meg kell kötnünk, ha egyébként nem, akkor azért, mert Románia részére nincs más kivezető út, hogy megszilárdíthassa gazdasági helyzetét. A kölcsön első és legfontosabb eredménye az lesz, hogy feltétel nélkül be fog özölni az idegen tőke az országba. A külföldi tőke feleslegét nálunk fogja elhelyezni, mert itt feltétlenül jobb és előnyösebb kamatokra számít, mint a saját országában. És ez maga után fogja vonni, hogy a belföldi pénzintézetek le fogják szállítani a kamatokat. Olcsó lesz a pénz és így a belföldi iparvállalatok védővám nélkül is, a kereslet megnagyobbodása következtében meg fognak tudni élni. Aranyeső fog azután hullani Romániára.

Bár már látnánk!

Nemzetközi agrárkonferencia Rómában

A nemzetközi mezőgazdasági intézet közgyűlése

(A Brassói Lapok római levelezőjétől.) A Rómában székelő nemzetközi mezőgazdasági intézet most kezdte meg 46 európai és tengerentúli állam delegátusainak részvételével ez évi kongresszusát. A Lanza di Scaloa herceg elnöklése alatt tárgyaló közgyűlés napirendjén a mezőgazdaság összes nagy problémái szerepeltek.

A nemzetközi mezőgazdasági intézet már tavaly elhatározta, hogy az idén nemzetközi mezőgazdasági üzem-statisztikát készít. A jelenlegi közgyűlés az összeírás alapelveinek a megállapítását tárgyalja a napirend első pontjaként.

A napirend második pontját a nemzetközi borkereskedelem rendezése és a borhamisítás elleni nemzetközi védekezés képezi. A magyar kormány erre a programpontra vonatkozólag a következő indítványt terjesztette be:

„Ezentul bor jelzés alatt kizárólag olyan szeszes italok hozhatók forgalomba, amelyek a Párisban székelő nemzetközi borászati hivatal által elfogadott meghatározásban foglalt követelményeknek megfelelően friss szőlő levéből,

szeszes erjedés útján származnak. A bornak helvi, vagy vidéki elnevezés, vagy pedig valamely szőlőfajtáról való jelzés alatt történő forgalombahozatala akár a belföldön, akár a külföldön, büntető szankciók mellett tiltassék el abban az esetben, ha az illető bor nem kizárólag azon a helyen, vagy nem ugyanabból a szőlőfajtából állítottatott elő, amelynek nevét viseli.”

Az agrár-termékek értékesítéséről Mikulski lengyel delegátus tartott előadást és azt a megdöbbentő javaslatot tette, hogy a kormányok befolyásolják a termelést. A lengyel delegátus referátumára Marschall Ferenc dr. magyar delegátus válaszolt, amennyiben azokat magáévá tette, kibővívte azzal, hogy az egyes európai agrárállamoknak össze kellene fogniuk a bortermelés szabályozására. Az erőszakos korlátozó intézkedéseket azonban nem tartja célravezetőnek.

A kongresszus napirendjén ezeken a kérdéseken kívül egy Rómában létesítendő nemzetközi buza-muzeum és állatvédelmi problémák szerepeltek.

Amiről Székelyudvarhelyen megfeledkeztek

A Brassói Lapokban e cím alatt közölt felszólalásra kérem az alábbi felvilágosító sorokat közzétenni:

A háború előtti osztrák-magyar állampapírok ügyében éveken át ismételt eljárást a pénzügyminiszteriumban, s midőn ott a papírok egész anyaga rendezést és feldolgozást nyert, 1927. április 2-án az akkori pénzügyminiszterrel való megbeszélés kapcsán szóvá tettem a szenátusban önálló felszólalás keretében az ügyet. E felszólalást akkor az összes lapok közölték s a pénzügyminiszter ígéretet is tett az ügy rendezésére. Ez annyiban már meg is történt, hogy Lapedatu pénzügyminiszter kezdeményezésére Manoilescu pénzügyminiszter intézkedett, hogy a papírok esedékes kamatai 1:2 arányban kifizetessenek. A kamatok kifizetését még 1927. őszén megkezdették s bár ez személyzet hiány miatt lassan megy, de folyamatban van és sürgős esetekben soronkívül is számfejtene nagyobb tételeket.

A kamatok kifizetését az a pénzügyigazgatóság eszközölte, amely annak idején a kötvényeket beszedte.

Maguknak a kötvényeknek beváltása azért kélik, mert még nincsen eldöntve a beváltási kules. A

román kormány ezeket nagyon szívesen beváltaná 1:2 arányban, sőt valószínűleg 1:1 arányban is, mint-hogy azonban remélhető, hogy a tartozások likvidálása során esetleg ennél még kedvezőbb beváltási kules lesz elérhető, s minthogy másfelől a kamatok kifizetése most már biztosítva van, a papír-tulajdonosok érdekében állónak itélem, ha még egy kis türelemmel várunk a végleges beváltásra.

A Közgazdasági Szakosztály székelyudvarhelyi gyűlésének egyik felszólaló kérdésére adott válasz alakjában a fentieket szintén elmondottam s így e kérdéssről ott sem feledkeztünk meg.

E felszólalás is bizonyítja, hogy a székelyudvarhelyi Közgazdasági gyűlés tárgysorozatába helyes volt felvennünk s ott ismertetnünk olyan kérdéseket is, melyeknek megoldása és elintézése nem tartozik ugyan a mi közvetlen hatáskörünkbe, de amelyik mégis gazdasági osztályaink széles rétegeit közelebből érdeklik.

Dicsőszentmárton, 1928. október hó.

Teljes tisztelettel

Gyárfás Elemér.

Patkányok és egerek irtása

Legbiztosabban a Ratopax-szal történik. A Ratopax nem szórványosan öl, hanem teljesen kipusztítja a patkányokat és egereket. Kezelése végtelen egyszerű, ember és háziállatoknak nem árt. Olcsó, mert egy 115 lejes üveg elegendő egy polgári házhoz. Romániai vezérképviselő, a Chemo-rom Institut Chimic, Satu-Mare, mindenkinek készséggel küld ismertetőt és bizonyítványokat, melyek a tökéletes hatékonyságot igazolják. Azon helyekre pedig, hol a gyógyszerárakban vagy droguériákban még nem volna kapható 115 lej ellenében bérmentve küldi a Ratopaxot, mely szabadalmazva van, ugyancsak kipróbálva és ajánlva minden illetékes bel- és külföldi tudományos intézmény által.

Brassói képviselőnk KRAFFT & HERBERT Brassó

3029

Üdit, szépít, fiatalít a MARGIT-CRÈME

LEI
187

TÁVIRAT

LEI
187

Meg csak rövid ideig! Mindenki 187 lejjei, tehát nevetségesen kis összeggel a következő hölgyeknek való cikkeket szerezheti be: Egy pár lecipő, garatál an valódi bőrráppal, amelyeket a Tansse revü is használt, egy pár cserna harisnya, egy pár selyem harisnya, egy doboz puder, egy üveg parfüm, egy üveg kölnivíz, egy tubus ajakír. — Utánvétele kiküldés az ország minden részébe. Postaköltség 23 le. 3 érnitúra rendelésnél 1 parfüm ingyen adunk. Ne engedje magát a konkurrencia nagyhangja, de bizonytalan ígéretei által megcsúszni.

Officiu Dr. en. alui București III., Str. Lascar Catargi No. 6

BÉBI

VAGY

AZ ELSŐ SZERELEM

REGÉNY. Írta: MÁRAI SANDOR.

(Copyright by Pantheon)

58

Április 25. Ma este a körorvossal találkoztam, aki minden áron a mozgóképszínházba akart elvinni. En már kétszer voltam ott, de mindig csak a növendékekkel délelőtt, tanulmányi előadáson. Egyszer az Aldunát mutatták, s egyszer a tengerfenék titkait. Az utóbbi nagyon érdekes volt, de a felvételek kissé homályosak. Kérdeztem, hogy ma mit adnak? A körorvos azt mondta, hogy ma „férfiestély” van. Csak meghívtak mehetnek el. A főkapitány is ott lesz. A körorvos azt állítja, hogy egészen rövid mozgófényképeket mutatnak. Erkölcstelenségeket.

Ellenállottam és nem mentem el.

Április 26. Nyitott ablak mellett lehet aludni.

Három házzal arrébb van egy akácfa, ami már virágzik. A szagával tele van az egész utca. Édes és nehéz szag. Tavaly fel se tűnt nekem. Idén olyan erős ez a szag, hogy alig tudok aludni tőle. Megfájdul a fejem, ha érzem.

A gazdasszonyom most minden este kiül a ház elé, ha a vecsernyéről jön. Nem beszélget senkivel, csendesen ül a ház előtt. Nehékesen dolgozik, azt hiszem, a hallása is megromlott. Azt hiszem, jövőre őt is nyugdíjba küldöm, haza a falujába, szegényt.

Lehet, hogy én is el fogok költözni innen.

Április 27. A kezeim között vannak.

Április 28. Egész délután a határban sétáltam. Szellőztetni akartam a gondolataimat. Valami rendet akartam teremteni. Ez részben sikerült is. Az eljárási módon is gondolkoztam. Még nem vagyok egészen biztos benne, hogy mit fogok csinálni? Ez nem is elsőrendűen fontos. Elsőrendűen fontos az, hogy a kezeim között vannak.

Most vacsora után nekiültem, hogy feljegyezzem az egészet.

A levelet is lemásolom, hogy bizonyítékom legyen, ha esetleg elveszne. Nincs semmi kétség. Ma este nem iszom bort. Becsuktam az ablakot, hogy ne zavarjon ez a nehéz akác szag. Megvárom, amíg a mindenes elmosogat, mert behallom a konyhából, amint énekel. Feljes nyugalmat akarok ma este.

Igy. Tehát Madár a kezeim között van. — Nem egészen úgy történt, ahogy számítottam... de ez nem is fontos. Az eredmény fontos.

Délelőtt dolgozatot írtam.

Régel már jókedvűen keltem fel. Az ilyesmit megérzi az ember. Az idő is pompás, mintha május végén lennénk. Jókedvűen mentem be az osztályba. Kiadtam a tételt és kiosztottam a füzeteket. A tétel Tacitus volt. Készültem rá. Ezek már érettségi tételek.

Az osztály szorgalmasan dolgozott. Néztém őket. Babujákat megróttam, mert puskázott. — Más rendellenesség nem fordult elő. Az ablakok nyitva voltak, sütött a nap.

Háromnegyvedtizenkettőkor Madár becsukta a füzetét. Természetesen első volt. Willim-szky is dolgozott még. Hallottam, amint összecsapja a füzetét és nyugtázkodik. Nem néztem oda. Az osztálykönyvet olvastam. Rézsutosan, háttal ültem neki, ahogy szoktam.

Vannak az embernek ösztönei: öt perccel később határozottan az volt az érzésem, hogy Madár valamit csinál. Felemeli a kezét. Anélkül, hogy megfordulnék, a szemmel lassan követtem.

Egy cédulát csusztatott hátra Puliszkának.

Puliszka nem emelte fel a fejét s egy mozdulattal elsöpörte a cédulát a pad alá. A balkezevel söpörte le, a jobbkeze közben irt tovább. Madár akkor már megint egyenesen ült és merően nézett maga elé.

Puliszka egy perc múlva felemelte a fejét. Először reámnézett. Aztán Fridectomyre. Aztán halkan köhögött. Mikor odanéztem, lekapta a fejét.

Egy idő múlva megint köhögött. Fridectomy a másik oldalon ül, kettejük a padtáv választja el. Ez a padtáv szemben van a katedrával. Itt szoktam sétálni feleltetés közben.

A cédula átröpült Fridectomyhoz. Látszik Puliszkán, hogy jó céldobó. Pontosan Fridectomy orra elé esett, aki letakarta a tenyerével. Egy percig ő is szorgalmasan dolgozott tovább.

(Folytatjuk.)

